

Jalostuksen tavoiteohjelma 2025 - 2029

BRETAGNENBASSETTI Basset Fauve de Bretagne

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 30.11.2024
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 11.2.2025
Päivitetty 12.10.2024

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO.....	3
2. RODUN TAUSTA.....	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	6
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	6
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet	15
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	15
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	16
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	18
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	21
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	26
4.3. Terveys ja lisääntyminen	27
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	27
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	27
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	35
4.3.4 Lisääntyminen	36
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet ...	38
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	39
4.4. Ulkomuoto	40
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA 	46
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	47
6.1 Jalostuksen tavoitteet	47
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	48
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	49
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	49
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	50
7. LÄHTEET.....	50
8. LIITTEET	52

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Bretagnenbassetti on pienikokoinen Ranskasta, Bretagnen niemimaalta, kotoisin oleva ajokoiria. Ranskan vallankumouksen jälkeen grand fauve de bretagnesta jalostettiin matalaraajainen, hitaasti ajava koiria, joka pystyi helposti liikkumaan Bretagnen kallioisessa ja pensaikkoisessa maastossa. Bretagnenbassettia käytetään edelleen rodun kotimaassa jäniksen, kanin, villisian, kauriin ja ketun metsästyksessä, Suomessa pääosin kauriin, peuran ja jäniksen metsästyksen. Sosiaalisena ja avoimena rotuna bretagnenbassetti sopii myös ns. kotikoiraksi riittävästi aktivoituna.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Bretagnenbassettien jalostus Suomessa on aloitettu muutamalla koiralla 1990-luvun alussa. Ajan saatossa tuontikoiria on hankittu, mutta etenkin uroksia on käytetty liikaa rodun suomalaiseen kantaan nähden. Vuosina 2014-2023 bretagnenbassettien jalostuksessa on käytetty 42 eri urosta ja 67 eri narttua. Tärkeänä tekijänä rodun jalostuspohjan laajentamisessa on ollut matador-jalostuksen välttäminen. Rodun jalostuspohja on Suomessa laajentunut viime vuosina kiitettävästi aiempaan verrattuna useiden, eri linjaisten tuontien kautta.

Omistajat kuvaavat bretagnenbassetteja kotioiloissa kilteiksi, ystävällisiksi ja sosiaalisiksi. Ongelmallisimmiksi piirteiksi koetaan kotioiloissa itsepäisyys sekä joidenkin yksilöiden osalta herkkä haukkuisuus, ihmisiä kohdatessa hyppiminen ja muita koiria kohdatessa haukkuminen ja muriseminen. Metsällä bretagnenbassetteja kuvataan nopeiksi, itsenäisiksi, intohimoisiksi ja energisiksi metsästäjiksi. Yhdistelmiä suunniteltaessa tulee huomioida, ettei rotuun kuulumattomia ongelmallisiksi koettuja piirteitä (haukkuminen ja muriseminen) tai rodulle ominaisia piirteitä liiallisina (itsepäisyys) vahvisteta. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Ainakin yhdistelmän toisella osapuolella tulisi olla hyväksytty tulos ajo- tai meijä-kokeesta.

Bretagnenbasseteilla esiintyy perinnöllistä epilepsiaa ja avokulmaglaukoomaa (POAG). Jalostustoimikunnan tietojen mukaan Suomessa epilepsiaan on sairastunut muutamia koiria ja POAG:aa ei ole diagnosoitu yhdelläkään. Omistajille tehdyn kyselyn mukaan lähes joka neljännellä bretagnenbassetilla on ollut yksi tai useampi korvatulehdus. Epileptistä tai glaukoomaan sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Epileptisiä jälkeläisiä tuottaneita yhdistelmää ei tule uusia. Lisäksi suositellaan epileptikon vanhempien ja täyssisarusten poistamista jalostuksesta.

Bretagnenbassetit lisääntyvät pääsääntöisesti luonnollisesti. Yksittäisiä koiria on keinosiemennetty, kun on haluttu varmistaa astumisen onnistuminen sekä käytettäessä ulkolaisen uroksen spermaa tai pakastespermaa. Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan noin joka viides pentue on syntynyt keisarinleikkauksella. Syinä on ollut polttoheikkous tai jumissa/poikittain oleva pentu.

Bretagnenbassetti on rakenteeltaan pieni, tanakka ja matalaraajainen ja bassetroduista lyhytselkäisin. Suomessa esiintyy rotumääritelmästä poiketen liian kevyt- ja raskasrakenteisia sekä pitkärunkoisia koiria. Noin puolella suomalaisista bretagnenbasseteista eturaajat eivät ole suorat. Nämä rakenteelliset muutokset vaikuttavat heikentävästi koiran alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Jalostuksessa on näiden rakenteellisten seikkojen lisäksi kiinnitettävä huomiota riittävän pigmentin ylläpitämiseen.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen käytettävien bretagnenbassetien tulee olla terveitä ja hyväluonteisia rotunsa edustajia. Yksittäisiä koiria tulee käyttää jalostukseen rajallisesti. Toivottavaa on, että ainakin toisella pentueen vanhemmista on hyväksytty koetulos ajo- tai meijä-kokeesta. Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla tarkastettu perinnöllisten silmäsairauksien varalta, ja terveeksi todettu vakavien perinnöllisten sairauksien osalta (tRD, HC, PRA ja glaukoma). Rodulle suositellaan POAG-geenitestin tekemistä, sekä lonkka-, kyynär-, olka- ja selkäkuvausta sekä polvilumpiotutkimusta.

2. RODUN TAUSTA

Bretagnenbassetti (Basset Fauve de Bretagne) on Ranskasta, Bretagnen niemimaalta kotoisin oleva pienikokoinen ja hitaasti ajava ajokoiri. Nimensä mukaisesti se on matalaraajainen, fauven värinen eli punaruskea koira Bretagnen maakunnasta. Rotu jalostettiin alun perin jäljestämään ja ajamaan 4 – 8 koiran ajueena kania, jänistä, villisikaa, kaurista ja kettua Bretagnen pensaikkosilla kallioilla.

Bretagnenbassetti polveutuu jo sukupuuttoon kuolleesta grand fauve de bretagnesta (säkä 70–74 cm), jota Ranskan aatelisto käytti suurriistan, muun muassa susien, metsästyksen. Ennen Ranskan vallankumousta ainoastaan aatelistolla oli oikeus metsästää koirien kanssa ja koska aatelisto liikkui metsästäessään hevosilla, olivat nopeat ja korkearaajaiset koirat tuolloin suosiossa.

Vallankumouksen myötä koko kansa sai samat metsästysoikeudet. Tavallisilla kansalaisilla ja talonpojilla ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta ylläpitää hevosia, joten tarvittiin hitaammin ajavia koiria, joiden perässä metsästäjät pysyivät jalkaisin. Koiran tuli olla matalaraajainen, sillä silloin sen oli helpompi liikkua aluskasvillisuuden seassa hankalassa, pensaikkosessa maastossa. Lyhyt selkä taas helpotti liikkumista mäkisessä maastossa.

Tarkkaa tietoa bretagnenbassetien jalostusmenetelmistä ei ole. Erään teorian mukaan grand fauve de Bretagne pentueista valittiin pienimmät ja hitaimmin ajavat yksilöt jalostukseen, toisen teorian mukaan rotuun yhdistettiin pienempikokoisia ajokoiria. 1800-luvulla tiedetään kuitenkin olleen jo useita kokonaan bretagnenbasseteista koostuneita ajueita.

Rodun ensimmäinen rotumääritelmä on vuodelta 1926. Kirjallinen esittely rodusta löytyy tätä ennenkin, ainakin vuonna 1904 julkaistusta teoksesta Dogs of all Nations (oheinen kuva saman teoksen 1915 julkaistusta painoksesta),

missä, nykyisestä rotumääritelmästä poiketen, turkin väriksi mainitaan punaruskea valkoisin merkein ja säkäkorkeudeksi 30 cm. Sivun alareunassa on vuodelta 1948 peräisin oleva kuva, jossa bretagnenbassetit ovat hyvin saman oloisia kuin tänä päivänä.

Jo pidempään on kerrottu maailman sotien verottaneen bretagnenbassetien kantaa niin, että rotu jouduttiin luomaan uudestaan yhdistämällä jäljellä oleviin bretagnenbassetteihin muun muassa griffon fauve de bretagneja, basset griffon vendeenejä ja mäyräkoiria. Ranskalaiset kuitenkin sanovat rodun olleen aina elinvoimainen, eikä siihen sen vuoksi ole jouduttu yhdistämään muita rotuja. Sen sijaan

rodun suosiosta johtuen ja uusien linjojen lisäämiseksi, siihen olisi 1970-luvulla yhdistetty basset griffon vendeenejä metsästysominaisuuksien ylläpitämiseksi sekä karkeakarvaisia mäyräkoiria värin takaamiseksi.

Bretagnenbassettia käytetään edelleen laajalti metsästyskoirana, mutta sosiaalisena, avoimena ja tasapainoisena rotuna se sopii riittävästi aktivoituna myös kotikoiraksi. Rodun käyttö metsästyksessä vaihtelee suuresti maittain. Esimerkiksi Ranskassa rotu on pääasiassa metsästyskäytössä, kun taas Alankomaissa vain muutamaa prosenttia käytetään metsästyksessä muiden ollessa pääosin kotikoiria. Suomalaisten bretagnenbassettien omistajille suunnatun kyselyn mukaan noin puolet bretagnenbasseteista on metsästyskäytössä ja kolmen neljästä kanssa harrastetaan mejää ja/tai metsästystä.

Bretagnenbassetin sukulaisrodut

Grand fauve de bretagne on jalostettu myös griffon fauve de bretagne, bretagnenbassetin 48 – 56 cm korkea serkku. Lisäksi Ranskassa on ainakin vuosina 1975 ja 1976 rekisteröity yhteensä reilu 100 briquet fauve de bretagnea (briquet sijoittuu koossa bassetin ja griffonin väliin).

Vaikka griffon fauve de bretagne ja bretagnenbassetti ovat selkeästi eri kokoluokkaa, voi bretagnenbassettipentuihin syntyä koiria, jotka kasvavat griffon fauve de bretagnen mittoihin. Ranskassa nämä koirat voidaan rekisteröidä Titre Initial menettelyn kautta griffon fauve de bretagneiksi.

Bretagnenbassetit Suomessa

Eeva Virpiö (kennel Beacock) toi ensimmäisen bretagnenbassettinartun Ker Frilouz Listoonvarnan Suomeen vuonna 1989 Tanskasta. Myöhemmin Eeva Virpiö toi myös tämän nartun siskon Ker Frilouz Larinnen Suomeen. Molemmat nartut astutettiin tanskalaissyntyisellä Check Star's Dinolla, ja Suomen ensimmäiset bretagnenbassettipentueet syntyivät 1.5.1993 Beacock-kenneliin.

Check Star's Dinolla astutettiin myös Duna of Pooh Corner, Alankomaista tuotu, vuonna 1991 syntynyt narttu. Kennel of Woodhill:n ensimmäinen ja Suomen kolmas bretagnenbassettipentue syntyi 10.9.1995. Kaikista näistä Suomen ensimmäisistä bretagnenbassettipentueista koiria käytettiin jalostuksessa ja nämä ensimmäiset tuontikoirat löytyvätkin usean suomalaisen bretagnenbassetin sukupuusta. Muita rodun alkuaikoina Suomeen tuotuja ja jalostukseen käytettyjä bretagnenbassetteja olivat Tanskassa vuonna 1996 syntyneet sisarukset Line ja Markus sekä vuonna 1997 syntynyt Check Star's Star Wars.

Suomen kaksi ensimmäistä bretagnenbassettipentuetta syntyivät siis vuonna 1993 ja kolmas pentue 1995. Tämän jälkeen Suomessa on syntynyt vähintään yksi pentue joka vuosi. 1990-luvulla syntyi 1 -2 pentuetta vuodessa, vuoden 1998 ollessa huippuvuosi viidellä syntyneellä pentueella. 2000-luvulla syntyneiden pentueiden määrä tuplaantui tuosta huippuvuodesta keskimäärin kymmeneen pentueeseen

per vuosi. Vuoden 2018 alussa Suomen Kennelliittoon oli rekisteröity kaiken kaikkiaan noin 880 bretagenbassetia. Lokakuussa 2024 rekisteröintejä oli yhteensä jo 1196.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Bassetkerho ry – Finska Bassetklubben rf on perustettu vuonna 1972 rotua harrastavaksi yhdistykseksi. Tuolloin Bassetkerho kuului seurakoirien alaisuuteen. Rotujärjestön arvon Suomen Bassetkerho on saanut vuonna 1987. Suomen Bassetkerho on bassetrotujen rotujärjestö Suomessa ja lisäksi se toimii vihikoirien ja saukkokoirien kattojärjestönä. Vuonna 2016 joukkoon ovat liittyneet pienet sveitsinajokoirat.

1980-luvun lopulta alkaen jäseniä on ollut n. 300. 2000-luvulle asti ensimmäisenä vuosikymmenenä Bassetkerhon jäsenmäärä oli noususuuntainen ollen enemmillään yli 600 jäsentä vuonna 2006. 2010-luvusta alkaen jäsenmäärä on kääntynyt laskusuuntaan, ollen 2020-luvulle tultaessa n. 400 jäsentä.

Suomen Bassetkerhon jalostustoimikunta

Bassetkerhon jalostustoimikunta toimii yhdistyksen hallituksen alaisuudessa. Jalostustoimikunnassa on edustus rotujärjestön pääroduissa.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on valvoa ja ohjata Bassetkerhon alaisten rotujen jalostustyötä Suomessa. Tavoitteena on terve, yhteiskuntakelpoinen, rodunomaiseen käyttöön soveltuva ja rotumääritelmää vastaavan rakenteen omaava koira. Jalostustoimikunta seuraa rotujen tilannetta Suomen lisäksi maailmalla ja pyrkii tarvittaessa olemaan yhteydessä muiden maiden rotujärjestöihin. Roduista saatujen tietojen, roduissa esiintyvien sairauksien uusien tutkimustietojen ja muiden vastaavien tietojen pohjalta päivitetään tarpeen mukaan Bassetkerhon jalostusohjetta.

Jalostustoimikunta ylläpitää Bassetkerhon www-sivustolla olevaa bassettien terveystietopankkia ja POAG-listaa. Myös pentulistan ylläpito kuuluu jalostustoimikunnalle.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole.

(Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>)

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. Tällöin sen jalostuspohja on laajasti käytössä. Suomen Kennelliiton mukaan perinnöllisen monimuotoisuuden turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla korkeintaan 10 % neljän vuoden rekisteröinnistä. Suomen Bassetkerhon jalostussuositusten mukaan yksittäisen koiran elinikäinen pentumäärä ei saisi ylittää 15 % kahden edellisen vuoden rekisteröintimäärästä.

Bretagnenbassettien rekisteröintimäärät Suomessa

Rekisteröintejä tarkastelujaksolla 2014-2023 yhteensä 427 kappaletta. Vuosina 2014 – 2023 bretagnenbassettipentujen rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet 23 ja 50 pennun välillä (TAULUKKO 1). Pentuerekisteröinnissä ei ole nähtävissä selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Vuosina 2015 ja 2023 pentuerekisteröinnit jäivät alle 30 pentuun. Muina vuosina on rekisteröity 30 – 50 pentua vuosittain. Pentueita on syntynyt tarkastelujaksolla yhteensä 75 ja vuosittainen pentuemäärä on 5 – 10 välillä.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	23	50	48	34	45	34	30	38	29	49
Tuonnit	9	10	4	6	1	4	2	6	2	3
Rekisteröinnit yht.	32	60	52	40	46	38	32	44	31	52
Pentueet	5	8	10	8	9	6	6	8	6	9
Pentuekoko	4,6	6,2	4,8	4,2	5	5,7	5	4,8	4,8	5,4
Kasvattajat	5	7	7	6	8	6	6	8	6	8
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	5	6	8	7	7	4	6	7	6	8
- kotimaiset	5	2	4	4	3	2	3	2	3	4
- tuonnit		3	4	3	3	2	3	5	3	3
- ulkomaiset	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 6 kk	4 v 6 kk	4 v 10 kk	3 v 7 kk	5 v 2 kk	5 v 4 kk	5 v 7 kk	3 v 10 kk	5 v 1 kk	4 v 9 kk

jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	5	8	10	8	9	6	6	8	6	9
- kotimaiset	5	7	10	6	7	6	6	7	6	8
- tuonnit		1		2	2			1		1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 10 kk	4 v 2 kk	3 v 8 kk	4 v 4 kk	3 v 8 kk	4 v 5 kk	5 v 2 kk	4 v 8 kk	3 v 8 kk	3 v 7 kk
Isoisät	7	12	13	15	15	9	12	13	10	11
Isoäidit	9	13	15	14	15	9	12	14	10	14
Sukusiitosprosentti	2,67 %	1,14 %	1,18 %	1,10 %	1,01 %	1,34 %	0,34 %	1,15 %	3,40 %	1,56 %

Tuontikoirat

Suurin osa Suomeen tuoduista bretagnenbasseteista on peräisin Ruotsista ja Tanskasta. Lisäksi niitä on vuosien saatossa tuotu Alankomaista, Belgiasta, Iso-Britanniasta, Norjasta, Portugalista, Ranskasta, Saksasta ja Virossa.

Vuosina 2014 – 2023 Suomen Kennelliittoon on rekisteröity bretagnenbasseteissa 47 tuontia (TAULUKKO 1). Tuonneista 26 on uroksia ja 21 narttujen. Vuosina 2022 ja 2023 tuontia on ollut yhteensä 19. Muina vuosina tuonnit ovat olleet yhden ja kuuden välillä. Vuosina 2014 – 2023 uutena tuontimaana on ollut Venäjä, mistä on tullut useita tuontia.

Vuotta 2023 lukuun ottamatta jalostukseen on käytetty 2 – 5 tuontiurossa vuosittain. Tuontinarttujen on käytetty selkeästi vähemmän. Kymmenen vuoden tarkastelujakson aikana viitenä vuonna tuontinarttujen ei ole käytetty ollenkaan ja muina vuosina niitä on käytetty 1 – 2 pentueessa.

Bretagnenbassettien jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien keski-ikä on vaihdellut jonkin verran vuosien 2014 – 2023 välillä (TAULUKKO 1). Kummallakaan sukupuolella siinä ei ole selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Jalostukseen käytettyjen urosten keski-ikä vaihtelee vuosittain 3 vuoden 7 kuukauden ja 5 vuoden 7 kuukauden välillä. Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä vaihtelee 3 vuoden 8 kuukauden ja 5 vuoden 2 kuukauden välillä.

Suomen Bassetkerhon jalostusohjeessa jalostukseen käytettävän nartun iäksi suositellaan 2-7 vuotta, mikä näiden keskiarvotilastojen puitteissa näyttäisi toteutuvan. Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttöön liittyy aina terveyden osalta riskejä, sillä koiralla voi olla jokin perinnöllinen sairaus, joka puhkeaa jossain vaiheessa koiran elämää. Bretagnenbasseteilla tiedetään esiintyvän perinnöllistä epilepsiaa, mikä Alankomaista saadun tiedon mukaan puhkeaa usein jo alle 2 vuoden iässä. Tästä johtuen myös Alankomaissa suositellaan jalostukseen käytettävien koirien olevan vähintään 2-vuotiaita. Iäkkäillä nartuilla riski raskauden ja synnytyksen aikaisiin komplikaatioihin on kasvanut, minkä vuoksi Suomen Kennelliitto suosittaa ensisynnyttäjän olevan alle 5-vuotias ja vaatii yli 8-vuotiailta nartuilta eläinlääkärin todistuksen ennen koiran astutusta.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän- viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %.

Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

(Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>)

Bretagnenbassettien vuosittainen sukusiitosaste

Niillä bretagnenbasseteilla, joiden juuret ovat olleet jo useamman sukupolven ajan Suomessa, sukusiitosaste on laskettu 7 tai 8 sukupolven mukaan. Tuontikoirilla se on useimmiten laskettu kolmen sukupolven mukaan. Kasvattajalta vaaditaankin näiden koirien kohdalla hieman viitseliäisyyttä selvittää sukupolvia pidemmälle ennen koiran jalostuskäyttöä. Tällöin kasvattaja saa todenperäisemmän kuvan suunnitteleman pentueen sukusiitosasteesta.

Bretagnenbassettien vuosittaisen sukusiitosprosentin keskiarvossa ei ole selkeää laskevaa tai nousevaa suuntaa vuosien 2014 – 2023 aikana (TAULUKKO 1). Välillä se on ollut alle 1 % ja korkeimmillaan 3,4 %. Tällainen vaihtelu on tyypillistä harvalukuisille roduille, joissa yksittäisen pentueen sukusiitosprosentti voi heilauttaa keskiarvoa suuntaan tai toiseen. Kahdeksana vuonna kymmenestä rodun sukusiitosprosentin keskiarvo on pysynyt alle 1,6 %.

Tarkasteltaessa vuosina 2014 – 2023 syntyneiden pentueiden sukusiitosprosentteja 5 sukupolven osalta, yhden pentueen sukusiitosprosentti ylittää Kennelliiton suosituksen 6,25 %. 40 pentueen osalta sukusiitos jää alle 1,0 %.

Jalostuskoirien käyttömäärät sekä keskinäinen sukulaisuus

Taulukoissa 2 ja 3 on vuosien 2014 – 2023 aikana 15 runsaimmin käytettyä bretagnenbassetti urosta ja narttua. ”Tilastointiaikana”-sarakkeet kertovat näiden koirien pentue- ja pentumäärät vuosilta 2014 - 2023 ja ”yhteensä”-sarakkeeseen on merkitty elinikäiset jälkeläismäärät. ”Toisessa polvessa”-sarakkeet kertovat näiden koirien jälkeläisten pentueiden ja pentujen määrät.

Vuosien 2014 – 2023 aikana suomalaisten bretagnenbassettien jalostuksessa on käytetty 40 eri urosta ja 47 eri narttua. Kuten taulukosta 2 on havaittavissa, kymmentä urosta (25,0 % vuosina 2014 – 2023 käytetyistä uroksista) on käytetty tuottamaan 50 % kyseisen ajanjakson pennuista (kumulat. %). Vuosien 2008 – 2017 taulukkoon verrattuna uroksia ja narttuja käytetään jonkin verran tasaisemmin suhteessa toisiinsa. Vuosien 2008-2017 välillä 8 urosta tuotti 50 % kyseisen ajanjakson pennuista. Narttuista käytetään edelleen hieman useampaa kuin uroksista.

Suomen Kennelliiton mukaan pienilukuisissa roduissa yksittäisen koiran jälkeläisten määrän tulisi olla enimmillään 5 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Suomen Bassetkerhon jalostusohjeen mukaan yksittäisen uroksen jälkeläismäärän ei tulisi ylittää 15 % kahden edellisen vuoden rekisteröintimäärästä. Bretagnenbassetin osalta tämä tarkoittaa 9 – 11 pentua ja 19 – 22 toisen sukupolven jälkeläistä.

Bassetkerhon suosittelman elinikäisen pentuemäärän (9-11) ylittää taulukossa ko. ajanjakson uroksista 14 ja narttuista 12, jotka on merkitty kursivoinnilla. Ensimmäisessä polvessa suositellun jälkeläismäärän ko. ajanjaksolla 2014-2023 ylittää uroksissa 11 ja narttuissa 10. Tarkasteltu ”tilastointiaikana-pentuja”. Sekä toisen polven (19-22) että elinikäisen suositellun jälkeläisten enimmäismäärän (9-11) ylittää

uroksissa 5 ja nartuissa 2, jotka taulukoissa 2. ja 3. on merkitty harmaalla. Toisen polven suositeltu enimmäismäärä (19-22) ylittyy lisäksi uroksilla sijoilla 12. ja 14.

Tarkastelujaksolla 2014-2023 neljä urosta ei ylitä suositeltua jälkeläismäärää. Koirat ovat Wallu, Cakom Quntte, Sverdrups Yann ja Whistlewood's Nikko Maple, mutta vain viimeinen ei ylitä jalostusohjeen suositusta koskien elinikäistä jälkeläismäärää. Tarkastelujaksolla 2014-2023 viisi narttua ei ylitä suositeltua jälkeläismäärää. Koirat ovat Villiriistan Biisi, Tuiskupolun Smilla, Meccala Vinkiä, Partavaaran Mi Amore Cadenza ja Akiina's Naimi. Kolme ensimmäistä eivät ylitä jalostusohjeen suositusta koskien elinikäistä jälkeläismäärää.

Vuosien 2014 – 2023 runsaimmin jalostukseen käytettyjen urosten joukossa on kahdeksan tuontia. Narttujen joukossa yksi.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden (2014 – 2023) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta.

Suomen Bassetkerhon suosituksen ylittävät koirat lihavoitu (elinikäinen pentuemäärä).

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

#	Uros	Synt.	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	ICONE V.D. VIERSENHOEVE, Hollanti	2017	5	32	8,42 %	8 %	5	31	5	32
2	JOKER DES GRAS CEVENOLS, Fr	2014	4	25	6,58 %	15 %	8	32	4	25
3	EXCLAMATION LE CHIFFRE	2013	5	21	5,53 %	21 %	4	16	5	21
4	INVINCIBLE DU RALLYE TERRE COURAGE, Fr	2013	3	20	5,26 %	26 %	2	14	3	20
5	EASEFUL TOKAJI ASZU	2012	3	19	5,00 %	31 %	5	24	3	19
6	NERO DU RALLYE TERRE COURAGE, Fr	2017	5	18	4,74 %	36 %	5	27	5	18
7	FIGO, Ruotsi	2010	4	17	4,47 %	40 %	4	21	4	17
8	NANDOR DU RALLYE DU VAL D'ALLIER, Fr	2017	3	17	4,47 %	44 %	3	13	3	17
9	DAMPIERRE DES DOMAINES DE KEREMMA, Fr	2008	3	15	3,95 %	48 %	10	44	7	34
10	TUISKUPOLUN VIKKELÄ SULO	2016	3	14	3,68 %	52 %	2	13	3	14
11	VILLIRIISTAN DATSUN	2020	3	13	3,42 %	56 %	1	5	3	13
12	WALLU	2010	2	11	2,89 %	58 %	7	25	4	22
13	CAKOM QUNTTE	2014	2	11	2,89 %	61 %	0	0	3	16
14	SVERDRUPS YANN, Tanska	2010	2	9	2,37 %	64 %	4	23	4	17
15	WHISTLEWOOD'S NIKKO MAPLE, Ruotsi	2012	2	9	2,37 %	66 %	0	0	2	9

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden (2014 – 2023) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua.

Suomen Bassetkerhon suosituksen ylittävät koirat lihavoitu (elinikäinen pentumäärä).

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

#	Narttu	Synt.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	AKIINA'S AADA	2011	3	26	6,84 %	5	24	3	26
2	EASEFUL BERNADETTE	2017	3	20	5,26 %	0	0	3	20
3	BLEVWIL LETS DO IT	2016	3	18	4,74 %	1	3	3	18
4	AKIINA'S ANSA	2011	2	17	4,47 %	2	9	2	17
5	MECCALA WONDERFUL	2019	2	16	4,21 %	1	5	2	16
6	MECCALA REIVITÄR	2010	2	15	3,95 %	4	22	2	15
7	PARTAVAARAN APPLE BLOOM	2017	2	14	3,68 %	0	0	2	14
8	MECCALA UNELMA	2013	2	13	3,42 %	4	20	2	13
9	AKIINA'S FANNI	2014	2	13	3,42 %	5	27	2	13
10	EPPU	2012	2	12	3,16 %	5	20	2	12
11	VILLIRIISTAN BIISI	2018	2	10	2,63 %	0	0	2	10
12	TUISKUPOLUN SMILLA	2013	3	10	2,63 %	4	22	3	10
13	MECCALA VINKIÄ	2015	2	10	2,63 %	2	18	2	10
14	PARTAVAARAN MI AMORE CADENZA	2018	3	9	2,37 %	0	0	4	16
15	AKIINA'S NAIMI	2018	2	9	2,37 %	0	0	3	14

Vuosien 2014 – 2023 runsaimmin käytettyjen urosten joukossa on kaksi koiraa, jotka eivät ole lähisukua muille runsaimmin käytetyille koirille. Nämä ovat Nandor du Rallye du Val d'Allier ja Easeful Barburia. Narttujen joukossa on 3 koiraa, jotka eivät ole lähisukulaisia muille runsaimmin käytetyille koirille. Nämä ovat Blevwill Lets Do It, Easeful Bernadette ja Meccala Unelma. Kymmenen runsaimmin käytetyn uroksen (tuottaneet 50 % vuosina 2014 – 2023 rekisteröidyistä pennuista) joukkoon mahtuu yksi isä – poika pari: Figo – Tuiskupolun Vikkelä Sulo.

Taulukko 4: Runsaimmin jalostukseen käytettyjen bretagnenbassettien lähisukulaisuus.

Jälkeläismääräsuositukset ylittävät koirat on kursivoitu.

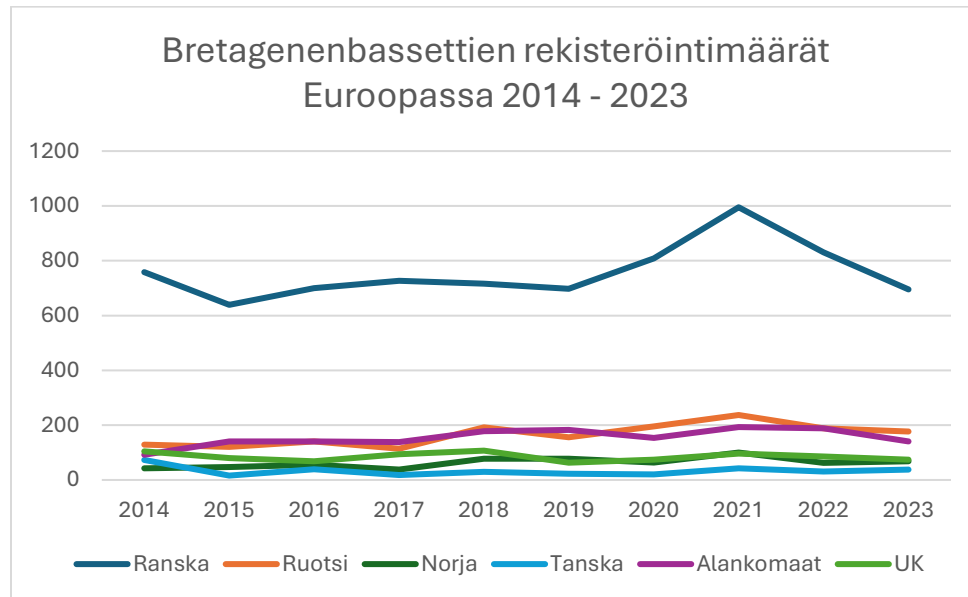
Sukulaissuhde	yht. pentuja	% 2014 – 2023 syntyneistä pennuista (380 kpl)
Isä ja poika		
<i>Dampierre des Domaines de Keremma – Sverdrups Yann</i>	51	13,4 %
<i>Wallu – Exclamation le Chiffre</i>	43	11,3 %
<i>Figo – Tuiskupolun Vikkelä Sulo</i>	31	8,2 %
<i>Nero du Rallye Terre Courage -Villiriistan Datsun</i>	31	8,2 %
Isä ja tytär		
<i>Icone v.d. Viersenhoeve – Meccala Wonderful</i>	48	12,6 %
<i>Joker des Gras Cevenols – Villiriistan Biisi</i>	35	9,2 %
<i>Invincible du Rallye Terre Courage – Partavaaran Apple Bloom</i>	34	8,9 %

<i>Exclamation le Chiffre – Partavaaran Mi Amore Cadenza</i>	30	7,9 %
<i>Sverdrups Yann – Akiina’s Fanni</i>	30	7,9 %
<i>Easeful Tokaji Aszu – Akiina’s Naimi</i>	28	7,4 %
Äiti ja poika		
<i>Meccala Reivitär – Cakom Quntte</i>	26	6,8%
<i>Tuiskupolun Smilla - Tuiskupolun Vikkelä Sulo</i>	24	6,3 %
Äiti ja tytär		
<i>Akiina’s Aada – Akiina’s Fanni</i>	39	10,3 %
<i>Meccala Vinkiä – Meccala Wonderful</i>	26	6,8 %
<i>Akiina’s Fanni – Akiina’s Naimi</i>	22	5,8 %
<i>Eppu – Villiriistan Biisi</i>	22	5,8 %
Täyssisarukset		
<i>Akiina’s Aada – Akiina’s Ansa</i>	43	10,0 %
Puolisisarukset		
<i>Wallu – Akiina’s Aada</i>	48	12,6 %
<i>Wallu – Akiina’s Ansa</i>	39	10,3 %
<i>Wallu – Eppu</i>	34	8,9 %
<i>Meccala Reivitär – Eppu</i>	27	7,1 %
<i>Meccala Reivitär – Meccala Vinkiä</i>	25	6,6 %
<i>Partavaaran Apple Bloom – Partavaaran Mi Amore Cadenza</i>	23	6,1 %
<i>Meccala Vinkiä – Eppu</i>	22	5,8 %

Kaiken kaikkiaan uroksia on käytetty laajemmin eri linjoista kuin narttuja, mutta urosten joukossa on useampi ns. matador-uros eli uros, jota on käytetty enemmän kuin rodun populaatioon nähden on suositeltavaa. Tämän vuoksi tuontiuroksista saatava hyöty jalostuspohjan laajentamiseksi on joissakin tapauksissa menetetty. Runsaasta käytöstä johtuen uroksen geenit ovat levinneet laajalti rotuun, mikä toimii jalostuspohjaa kaventavana tekijänä ja vähentää merkittävästi rodun geneettistä monimuotoisuutta. Jalostukseen runsaiten käytettyjen narttujen joukossa on useita koiria, jotka ovat läheistä sukua keskenään. Joukossa on äiti-tytär pareja, täyssisarukset sekä puolisisaruksia. Jalostukseen käytettyjen narttujen geneettinen monimuotoisuus on kapeampi kuin urosten.

Bretagnenbassettien populaatiot muissa maissa

Kaavio 1

Ranskassa rekisteröityjen bretagnenbassettien määrä on pysynyt tarkastelujakson ajan suhteellisen tasaisena. Rekisteröintimäärä on pysynyt pääsääntöisesti 600-800 yksilön välillä, poikkeuksena vuosi 2021, jolloin rekisteröitiin 955 bretagnenbassetia. Ranskassa rekisteröintimäärät ovat kuitenkin laskeneet 2000 -luvun alusta. Vuonna 2000 rekisteröitiin 1080 bretagnenbassetia kun taas vuonna 2016 niitä rekisteröitiin vain 700. Ranskassa pennut, joita ei ole suunniteltu käytettäväksi jalostuksessa, jätetään usein rekisteröimättä. Koska Ranskassa rodun kantakirja on edelleen auki, voidaan nämä koirat rekisteröidä myöhemmin. Samoin lähtökohdiltaan sekarotuisia koiria voidaan ottaa rotuun, kun ne täyttävät tietyt kriteerit (ulkomuototuomareiden arviot ja koetulokset).

Pohjoismaissa rekisteröintimäärät ovat hieman kasvaneet edellisestä tarkastelujaksosta Ruotsissa ja Norjassa, jolloin Ruotsissa rekisteröitiin 50 – 150 ja Norjassa 10 – 70 bretagnenbassetia. Ruotsissa rekisteröintimäärä vaihteli vuosien 2014 – 2023 tarkastelujaksolla 121 – 237 rekisteröinnin välillä. Norjassa vastaavana ajankohtana vaihteluväli oli 38 – 100 ja Tanskassa 16 – 73 rekisteröintiä.

Iso-Britanniassa rekisteröityjen bretagnenbassettien määrä on pysynyt suhteellisen tasaisena 2014 – 2023 välillä rekisteröintimäärä on vaihdellut 63 – 107 välillä.

Alankomaissa bretagnenbassettien rekisteröintimäärät ovat viimeisimmän 10 vuoden tarkastelujaksolla 2014 – 2023 vaihdellut 92 – 193 välillä. Pääsääntöisesti rekisteröintejä on ollut yli 140 ja vain kahtena vuonna rekisteröintimäärä jäi alle 140 rekisteröinnin.

Viime aikoina useat kennelliitot ovat avanneet Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän kaltaisia sivustoja. Osa näistä sivustoista on julkisia, osa vaatii rekisteröitymisen ja osassa palvelut ovat maksullisia niille henkilöille, jotka eivät ole kyseisen maan kennelliiton jäseniä.

Ruotsin, Norjan ja Iso-Britannian ”alkuperäiset” bretagnenbassettilinjat vastaavat pitkälti ensimmäisten Suomeen tuotujen bretagnenbassettien sukulinjoja. Sekä Norjassa että Alankomaissa on paljon Ranskan tuonteja ja yhteistyötä Ranskan suuntaan.

Ranskan tietojärjestelmän kautta päästään perehtymään pisimmälle bretagnenbassettien juurissa. Siellä näyttäisi olevan niin sanotusti uusiakin linjoja, mutta myös koiria, joita tai joiden jälkeläisiä on käytetty runsaasti jalostuksessa. Näitä nimiä näyttäisi löytyvän ”kaikkien takaa” useiden sukupolvien takana, joitakin niistä useitakin kertoja.

Yhteenveto bretagnenbassettien jalostuspohjan laajuudesta

Bretagnenbassetti on vielä suhteellisen tuore rotu Suomessa, niitä on ollut maassamme noin 35 vuoden ajan. Tuontikoiria on ajan saatossa hankittu, mutta niiden käyttö on usein ollut liian runsasta rodun suomalainen kanta huomioiden. Osittain tuontikoirat ovat edustaneet samoja linjoja kuin Suomessa jo olevat bretagnenbassetit. Viime vuosina on hankittu tuontikoiria, joilla on vähän sukulaisia Suomessa ja ne tuovat useiden sukupolvien edestä uutta verta suomalaiseen bretagnenbassettikantaan. Nämä laajentavat suomalaisten bretagnenbassettien jalostuspohjaa, etenkin jos niitä ja niiden jälkeläisiä käytetään rajallisesti jalostukseen.

Urosten epätasainen käyttö ja erityisesti tiettyjen urosten ja/tai niiden jälkeläisten runsas käyttö on toiminut kaventavana tekijänä suomalaisessa bretagnenbassettien jalostuspohjassa. Seitsemän runsaimmin käytettyä urosta eivät ole läheistä sukua keskenään, mutta niistä viittä on käytetty enemmän kuin on suositeltua tarkastelujakson aikana, joten niiden geenit ovat levinneet laajalti rodun suomalaiseen kantaan. Suuri osa suomalaissyntyisistä bretagnenbasseteista onkin toisilleen sukua rodussa käytettyjen matador-urosten kautta.

Suurimmalla osalla runsaiten käytettyjä narttuja on lähisukua runsaimmin käytettyjen koirien listoilla. Vain kolmella nartulla ei ole lähisukua eniten käytettyjen urosten ja narttujen listoilla. Rodun monimuotoisuuden kannalta olisi tärkeää, että narttuja käytettäisiin laajemmin eri linjoista.

Jalostuspohjan laajentamisen kannalta tärkeintä on matador-jalostuksesta luopuminen ja uusien, eri sukuisten tuontikoirien hankkiminen. Uusia tuonteja on käytettävä maltillisesti, sillä liiallisesti käytettynä niiden jalostuspohjaa laajentava vaikutus menetetään. Pienilukuisissa roduissa samojen yhdistelmien uusiminen kaventaa myös jalostuspohjaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Bretagnenbassetti on metsästyskoirarotu ja se kuuluu ajaviin ja jäljestäviin koiriin. Rotu on alkujaan luotu ajueena käytettäväksi, mutta se toimii myös yksin tai pareittain. Maailmalla niitä käytetään kanin, jäniksen, kauriin, villisian ja ketun metsästykseseen. Suomessa bretagnenbassetit ajoivat aiemmin pääsääntöisesti jänistä. Syksyllä 2019 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä bretagnenbassetteja voi käyttää hirvieläinten metsästyksessä myös Manner-Suomessa (ajavan koiran maksimi säkäkorkeus 39 cm), ja nykyään niitä käytetäänkin jäniksen lisäksi enenevässä määrin myös kauriin ja peuran ajoon.

Sosiaalisessa ympäristössä bretagnenbassetit voivat olla hieman pehmeitä, mutta eivät metsästäessään. Metsästäessään ne ovat rotumääritelmän mukaisesti intohimoisia metsästäjiä, jotka toimivat oma-aloitteisesti ja itsenäisesti. Rotumääritelmän ja rotukuvausten perusteella ne ovat rohkeita, itsevarmoja, kekseliäitä, sinnikkäitä ja kestäviä, ja siksi hyvin tehokkaita. Niitä kuvataan myös älykkäiksi ja itsepäisiksi. Bretagnenbassetit ovat myös erinomaisia seuralaisia; sosiaalisia, kiintyviä ja tasapainoisia. Bretagnenbassettien luonnetta voidaan kuvata lyhyesti sanonnalla ”Sytty metsällä, sammuu sisällä”.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Bretagnenbassettien omistajille vuonna 2016 tehtyyn kyselyyn saatiin 111 vastausta.-Kyselyn perusteella omistajat kokevat koiriensä olevan ensisijaisesti kilttejä, ystävällisiä ja sosiaalisia (TAULUKKO 5). Yksittäisiä koiria on kuvattu kiivaiksi, koviksi, pelokkaiksi tai aroiksi. Kaksi koirista on alttiita puremaan. Toinen näistä oli kyselyntekohetkellä vielä pentu.

19,8 % bretagnenbassettien omistajista kokee koiransa käytöksessä olevan häiritseviä/ongelmallisia piirteitä kotioiloissa (TAULUKKO 6). Ongelmalliseksi käytökseksi koetaan erityisesti herkkä haukkuisuus ja itsepäisyys. Taulukossa 7 on esitelty omistajien häiritseviksi/ongelmallisiksi kokemat piirteet suhteessa niiden esiintymiseen rodussa.

Kumpikaan näistä häiritsevimmäksi/ongelmallisimmaksi koetuista piirteistä ei näyttäisi omistajille tehdyn kyselyn perusteella olevan iso ongelma rodussa. Lähes puolet omistajista kuvaavat bretagnenbassettejaan itsepäisiksi, mutta ongelmalliseksi se koetaan muutamien koirien kohdalla. Bretagnenbassettien metsästyskäyttöön kuuluu ajohaukku, mutta rodun luonnehdinnan ”syttyy metsällä, sammuu sisällä” mukaisesti ne ovat kotioiloissa useimmiten moneen muuhun rotuun verrattuna aika hiljaisia eivätkä hauku syyttä suotta. Kyselyyn vastanneista 10,8 % kokee koiransa olevan herkkähaukkuinen. Lähes kaikki heistä myös kokevat sen ongelmaksi arkielämässä.

Taulukko 5: Bretagnenbassettien käyttäytyminen kotioiloissa omistajien kokemusten perusteella.
Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Kiltti	105	94,6 %	58	95,1 %	47	94,0 %
Ystävällinen	98	88,3 %	54	88,5 %	44	88,0 %
Sosiaalinen	80	72,1 %	45	73,8 %	35	70,0 %
Iloinen	71	64,0 %	39	63,9 %	32	64,0 %
Rauhallinen	70	63,1 %	38	62,3 %	32	64,0 %
Avoin	65	58,6 %	34	55,7 %	31	62,0 %
Valpas	64	57,7 %	34	55,7 %	30	60,0 %
Leikkisä	64	57,7 %	38	62,3 %	26	52,0 %
Eloisa	59	53,2 %	30	49,2 %	29	58,0 %
Aktiivinen	57	51,4 %	33	54,1 %	24	48,0 %
Rohkea	52	46,9 %	29	47,6 %	23	46,0 %
Itsepäinen	51	46,0 %	26	42,6 %	25	50,0 %
Pehmeä	47	42,3 %	29	47,5 %	18	36,0 %
Älykäs	46	41,4 %	23	37,7 %	23	46,0 %
Vilkas	39	35,1 %	26	42,6 %	13	26,0 %
Hiljainen	38	34,2 %	18	29,5 %	20	40,0 %
Laiska	18	16,2 %	11	18,0 %	7	14,0 %

Vetäytyvä	16	14,4 %	10	16,4 %	6	12,0 %
Herkkä haukkumaan	12	10,8 %	6	9,8 %	6	12,0 %
Kova	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Arka	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Altis puremaan	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Kiivas	2	1,8 %	1	1,6 %	1	2,0 %
Pelokas	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Apaattinen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Muu	6	5,4 %	5	8,2 %	1	2,0 %

Taulukko 6: Bretagnenbassettien ongelmakäyttäytyminen kotiloissa omistajien kokemuksen perusteella. Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Herkkä haukkumaan	8	7,2 %	4	6,6 %	4	8,0 %
Itsepäinen	6	5,4 %	4	6,6 %	2	4,0 %
Vetäytyvä	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Vilkas	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %
Pehmeä	3	2,7 %	0	0,0 %	3	6,0 %
Altis puremaan	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Arka	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Laiska	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Kiivas	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Kova	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Taulukko 7: Kotiloissa ongelmalliseksi koetut käyttäytymispiirteet sekä kyseisten piirteiden esiintyminen rodussa omistajien kokemuksen perusteella.

	Käyttäytymispiirteen esiintyminen rodussa		Käyttäytymispiirteen kokeminen ongelmallisena	
Herkkä haukkuisuus	12	10,8 %	8	7,2 %
Itsepäisyys	51	46,0 %	6	5,4 %
Vetäytyminen	16	14,4 %	4	3,6 %
Pehmeys	47	42,3 %	3	2,7 %
Vilkkaus	39	35,1 %	3	2,7 %
Alttius purra	2	1,8 %	2	1,8 %
Laiskuus	18	16,2 %	1	0,9 %
Kovuus	4	3,6 %	1	0,9 %
Arkuus	4	3,6 %	1	0,9 %
Kiivaus	2	1,8 %	1	0,9 %

Bretagnenbassettien luonnetta kartoittavia kyselyitä ei ole Suomen lisäksi löytynyt kuin Alankomaista. Vuonna 2012 tehdyn kyselyn perusteella omistajat kokevat bretagnenbassettien olevan ystävällisiä, iloisia, rauhallisia ja rakastavia (TAULUKKO 8). Harvojen koirien kohdalla omistajat ovat kuvailleet niitä kiivaiksi, hermostuneiksi, muriseviksi tai pureviksi. Vuoden 2020 kyselyn vastausten perusteella Alankomaisten koirien luonne on pysynyt hyvin samalla tasolla kuin aikaisemmin (TAULUKKO 8)

Taulukko 8: Alankomaissa vuonna 2012 ja vuonna 2020 tehdyn kyselyn tuloksia koiran käyttäytymiseen liittyen, sekä vastaavat tiedot Suomessa tehdystä kyselystä.

Jos maiden välinen ero on yli 5 %, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Alankomaat 2012	Alankomaat 2020	Suomi 2016
Ystävällinen	91,3 %	89,8 %	88,3 %
Iloinen	76,0 %	70,5 %	64,0 %
Rauhallinen	67,6 %	76,4 %	63,1 %
Rakastava	66,2 %	67,2 %	-
Aktiivinen	52,0 %	49,8 %	51,4 %
Eloisa	32,0 %	37 %	53,2 %
Pelokas	6,5 %	4,9 %	0,9 %
Kiivas	4,7 %	5,6 %	1,8 %
Hermostunut	4,0 %	5,2 %	-
Murisee	1,8 %	2,3 %	-
Puree	1,1 %	0,3 %	1,8 %

Suomen kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan 13 bretagnenbassetia on osallistunut luonnetestiin. Luonnetestien tulokset sijoittuvat 33 pisteen ja 159 pisteen välille, yhden koiran tulos on LTE-. Luonnetestiin osallistuneiden määrä on sen verran pieni, ettei näiden tulosten pohjalta voi tehdä yleistyksiä rodun käyttäytymisestä testissä. MH-luonnekuvaukseen bretagnenbassetteja ei ole osallistunut Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan.

Jalostustietojärjestelmään kirjattujen kuolinsyiden sekä jalostustoimikunnan saamien tietojen mukaan bretagnenbassetteja ei ole jouduttu lopettamaan luonnehäiriöiden vuoksi.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Bretagnenbassetista luotiin aikanaan hitaasti ajava, koska tavoitteena oli, että metsästäjä pysyi mukana kävellen. Rotu on jalostettu toimimaan aktiivisesti, oma-aloitteisesti ja itsenäisesti etsiessään ja ajaessaan riistaa. Bretagnenbassetti on nopea, intohimoinen ja energinen metsästäjä, joka soveltuu hyvin työskentelemään monenlaisissa maastoissa, jopa hankalimmissa. Pienestä koostaan ja vikkelyydestään johtuen se on ihanteellinen metsästettäessä tiheikköisessä ja pensaikkoisessa maastossa, kuten Bretagnen niemimaalla. Bretagnenbassetit ovat valtavan rohkeita, kestäviä ja sitkeitä, ne jaksavat juosta saaliin perässä pitkään ilman, että ”askel hidastuu”. Ajaessaan niillä on kantava ja soinnillinen haukku.

Ranskassa rotu on nykyäänkin pääosin metsästyskäytössä ja siellä sitä käytetään ajueina: 4 koiran ajue kanilla, 6 koiran ajue jäniksellä ja 8 koiran ajue villisiällä. Vaikka koiria käytetään ajueena, kukin bretagnenbassetti tekee kuitenkin itsenäisen suorituksen omaa jälkeään seuraten. Kyseessä ei siis ole ajue siinä mielessä kuin se monesti mielletään eli koirat työskentelisivät yhdessä ja eri tehtävin.

Ranskan ulkopuolella bretagnenbassettien metsästyskäyttö vaihtelee runsaasti eri maissa. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa rotu tuntuu olevan vahvasti metsästyskäytössä, kun taas Alankomaissa ja Iso-Britanniassa vain pieni osa koirista metsästää. Suomessa, omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) mukaan, noin puolet (55,9 %) bretagnenbasseteista hankittiin aiemmin metsästyskoiraksi ja noin ¼ (75,7 %) kanssa harrastetaan metsästystä ja/tai mejää. Käytännön metsästyksen hankittavien koirien

prosentuaalinen lukumäärä lienee kuitenkin noussut vuoden 2019 metsästyslain muutoksen myötä. Suomessa metsästyskäytössä olevista bretagnenbasseteista valtaosa ajaa yksin (79,7 %).

Suomessa bretagnenbasseteilta edellytetään itsenäistä työskentelyä riistaa etsiessään ja ajaessaan. Haun odotetaan olevan laajaa ja hukkatyöskentelyn hyvää. Ranskassa, ainakin joillakin alueilla, koirat eivät hae riistaa vastaavasti kuin Suomessa käytettäessä. Ranskassa jäljet käydään varmistamassa aamupäivällä koiran ollessa hihnassa. Suunnitelmien teon jälkeen, usean tunninkin päästä, koirat viedään jäljelle ja ajo pääsee alkamaan.

Taulukko 9: Bretagnenbassettien käyttäytyminen metsällä, metsästyskäyttäytymistä koskeviin kysymyksiin vastanneiden omistajien mukaan. Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Aktiivinen	72	91,1 %	35	89,7 %	37	92,5 %
Oma-aloitteinen	64	81,0 %	31	79,5 %	33	82,5 %
Itsenäinen	63	79,7 %	29	74,4 %	34	85,0 %
Ajaa äänen kanssa	62	78,5 %	30	76,9 %	32	80,0 %
Ajaa ilman ääntä	7	8,9 %	4	10,3 %	3	7,5 %
Rohkea	53	67,1 %	25	64,1 %	28	70,0 %
Ei kuule kutsuja ajaessaan	40	50,6 %	18	46,2 %	22	55,0 %
Tulee kutsuttaessa pois ajosta	28	35,4 %	11	28,2 %	17	42,5 %
Rengastava	30	38,0 %	11	28,2 %	19	47,5 %
Pyörii jaloissa	5	6,3 %	3	7,7 %	2	5,0 %
Paukuuarka	2	2,5 %	0	0,0 %	2	5,0 %
Muu	7	8,9 %	3	7,7 %	4	10,0 %

Taulukossa 9 on suomalaisten omistajien kokemuksia rodun metsästyskäytöksestä. Bretagnenbassettien koetaan olevan metsällä aktiivisia, oma-aloitteisia, itsenäisiä ja rohkeita. Valtaosa koirista ajaa äänen kanssa. Kaksi koirista on paukuuarkoja ja muutama jää pyörimään metsästäjän jalkoihin, mikä ei ole toivottavaa. Rodun sinnikkyudesta ja halusta ajaa riistaa kertonee sekin, että vain noin kolmannes koirista tulee metsästäjän kutsumana pois kesken ajon.

Bretagnenbassettien osallistuminen DRAJ- ja MEJÄ-kokeisiin

Bretagnenbassetit ovat osallistuneet DRAJ-kokeisiin (vuoteen 2007 asti MäAJ) ja MEJÄ-kokeisiin. Taulukossa 10 on bretagnenbassettien DRAJ-koekäynnit ja tulokset vuosilta 2014 – 2023 ja taulukossa 11 MEJÄ-koekäynnit ja tulokset vuosilta 2014 – 2023. DRAJ-kokeiden säännöt muuttuivat 2018, jolloin AVO- ja VOI-luokat jäivät pois. Kaikki koirat kisaavat nyt samassa luokassa ja tulokset ilmoitetaan muodossa DRAJ-1, DRAJ-2 jne.

Molemmissa koemuodoissa osallistumismäärät ovat vaihdelleet vuodesta toiseen tarkastelujaksolla (vuodet 2008–2017). DRAJ-kokeiden osalta osallistujamäärät ovat olleet pääsääntöisesti pienessä kasvussa kuluneina vuosina. MEJÄ-kokeiden osalta suurimmat osallistujamäärät ovat olleet vuosikymmenen vaihteessa, tämän tarkastelujakson alkuvuosina. MEJÄ-kokeissa koiran suoritusta voi haitata tuoreet riistan jäljet, joita koira lähtee seuraamaan mieluummin kuin verijälkeä.

Vuosien 2014 – 2023 koekäyntien määrissä on ollut jonkin verran vaihtelua. DRAJ-kokeiden osallistujamäärässä ei ole selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Vuonna 2016 kokeeseen osallistui 33 koirakkoa ja vuonna 2019 15. Muina vuosina osallistujia on ollut 21-28. Mejä kokeiden osalta on nähtävissä selkeä notkahdus osallistujamäärissä vuosien 2015 – 2018 aikana. Tämän jälkeen kokeeseen osallistujien määrä on ollut noususuuntainen.

Taulukko 10: DRAJ-tulokset 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

DRAJ										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
DRAJ-1	12	16	11	9	10	8				
DRAJ-2	4	3	2	2	3					
DRAJ-3	3	2	2	4	2	4				
DRAJ-0	4	3	6	5		5				
DRAJ-	1	2	1	1		1				
Yhteensä	24	26	22	21	15	18				
VOI										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VOI1						1		6	6	6
VOI2						1				2
VOI3								1		
VOI0							7	10	7	6
VOI-						1		3	1	
Yhteensä						3	7	20	14	14
AVO										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AVO1							2	2	5	2
AVO2							1	1	1	
AVO3										
AVO0							11	9	7	5
AVO-								1	1	
Yhteensä							14	13	14	7
Yhteensä	24	26	22	21	15	21	21	33	28	21

Taulukko 11: MEJÄ tulokset 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

VOI										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VOI1	1	10	11	7	4		2	2	4	6
VOI2	1	2	2	3	3		1		3	1
VOI3		1		1	1			1		1
VOI0	3	4			4	4	1	1	1	1
VOI-										
Yhteensä	5	17	13	11	12	4	4	4	8	9
AVO										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AVO1	13	8	10	3	9	5	2	1	2	2

AVO2	3	4	3	2	2			1	3	5
AVO3	5	3	4		6	2	1	1	3	2
AVO0	9	11	4	6	5	3	5	6	4	12
AVO-	1		1	1	1	2			1	
Yhteensä	31	26	22	12	23	12	8	9	13	21
Yhteensä	36	43	35	23	35	16	12	13	21	30

Bretagnenbassettien käyttäytyminen näyttelyarvostelujen mukaan

Vuosina 2014 – 2023 bretagnenbasseteilla on ollut yhteensä 1670 näyttelykäyntiä.

Vuonna 2014 siirryttiin käyttämään näyttelylomakkeita, joissa arvio koiran käytöksestä merkitään lomakkeessa valmiina olevaan kaavakkeeseen. Vuosina 2014 – 2017 bretagnenbasseteilla on ollut 832 näyttelykäyntiä. Neljä kertaa kaavakkeesta on valittu kohta ”väistää” ja muiden osalta kohta ”käsiteltävissä”. Pienessä osassa näyttelyarvosteluja kaavioon ei ole tehty merkintöjä. Vuoden 2017 jälkeen kaikkia näyttelylomakkeiden käyttäytymisarviointoja ei ole käyty läpi JTO päivitystä varten. Jalostustietojärjestelmän löytyy yhden koiran kohdalta tieto, että se on saanut näyttelyarvostelussa arvosteluksi kaksi kertaa EVA, koska ei ole antanut tuomarin tutkia itseään stressaamisen vuoksi.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Omistajille ja kasvattajille suunnattu kysely toteutettiin vuonna 2016 ja siihen vastasi 111 omistajaa sekä 11 kasvattajaa koiran jalostuskäyttöön liittyviin kysymyksiin.

Yksinoloon liittyvät ongelmat bretagnenbasseteilla

Omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) mukaan 10,8 % bretagnenbasseteista kärsii jonkin asteisesta eroahdistuksesta yksin ollessaan (TAULUKKO 12). Eroahdistusta ilmenee omistajien poissa ollessa, tai omistajan lähtiessä esimerkiksi lenkille muiden koirien kanssa. Osa omistajista kertoo oireiden olevan lieviä tai satunnaisia, ja yleensä lyhytkestoisia. Osalla koirista eroahdistus on jokapäiväistä tai pitkäkestoista, ja pahimmassa tapauksessa koiran eroahdistus rajoittaa omistajien elämää. Eroahdistus ilmenee omistajien mukaan haukkumisena, ulvomisena, vinkumisena sekä tavaroiden tuhoamisena.

Taulukko 12: Eroahdistuksen esiintyminen rodussa bretagnenbassettien omistajien mukaan. Jos sukupuolten välinen ero on yli 5%, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Kyllä	12	10,8 %	8	13,1 %	4	8,0 %
Ei	98	88,3 %	52	85,3 %	46	92,0 %

Omistajien mukaan (LIITE 3) kaikki eroahdistuksesta kärsivät nartut elävät 2 – 3 koiran laumassa. Uroksista kuusi elää 2 – 3 koiran laumassa ja yksi uros on ainoa koira. Yksi uroksista on elänyt osan elämänsä ainoana koirana ja osan 2 – 3 koiran laumassa.

Bretagnenbassettien lisääntymiskäyttäytyminen

Omistajilta saatujen tietojen (LIITE 3) mukaan 82,0 %:lla bretagnenbassettinartuista juoksut ovat säännöllisiä (TAULUKKO 13) ja 10,0 %:lla ne tulevat epäsäännöllisesti. Nartuilla, joilla juoksut tulevat

säännöllisesti, ne toistuvat 6 – 14 kuukauden välein. Juoksujen kesto vaihtelee 1 viikon ja 6 viikon välillä (TAULUKKO 14).

Taulukko 13: Bretagnenbassetinarttujen juoksujen säännöllisyys ja juoksujen väli omistajien kokemuksen mukaan.

	Nartut	
	kpl	%/N
Säännölliset, joissa väli:	41	82,0 %
6 kk	13	31,7 %
7 kk	7	17,1 %
8 kk	4	9,8 %
11 kk	4	9,8 %
12 kk	4	9,8 %
10 - 11 kk	2	5,0 %
8,5 kk	1	2,4 %
9 kk	1	2,4 %
6 - 7 kk	1	2,4 %
7 - 8 kk	1	2,4 %
12 - 14 kk	1	2,4 %
väli muuttunut pentujen jälkeen	1	2,4 %
ei kerrottu	1	2,4 %
Epäsäännölliset	5	10,0 %

Taulukko 14: Bretagnenbassetinarttujen juoksujen kesto omistajien kokemuksen mukaan.

	Nartut	
	kpl	%/N
1 vko	2	5,0 %
2 vko	3	7,5 %
3 vko	24	60,0 %
3,5 vko	2	5,0 %
4 vko	1	2,5 %
2 - 3 vko	4	10,0 %
3 - 4 vko	3	7,5 %
3 - 4 vko, jopa 6 vko	1	2,5 %
YHT	40	

Bretagnenbassettien kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) mukaan rodussa ei esiinny astumisvaikeuksia (TAULUKKO 15). 55 astutusta on tapahtunut luonnollisesti ja vain viidessä on tarvittu eläinlääkäriin apua. Keinosiemennyksistä kolmessa on haluttu varmistaa astumisen onnistuminen, yhdessä on käytetty ulkomaisen uroksen spermaa ja yhdessä pakastespermaa.

Taulukko 15: Bretagnenbassettien astutukset kasvattajien antamien tietojen pohjalta

	kpl	%
Astutuksia yhteensä	60	
luonnollisia	55	91,7 %
keinosiemennyksellä	5	8,3 %

Kasvattajien mukaan (LIITE 4) nartut ovat hoitaneen pennut erittäin hyvin, tunnollisesti ja itsenäisesti.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kasvattajien pentueiden kohdalla nartut ovat imettäneet pentuja. Osa nartuista on vieroittanut pennut 5 – 6 viikon iässä, osa 6 – 7 viikon iässä ja osa on imettänyt pentuja luovutukseen asti.

Bretagnenbassetien sosiaalinen käyttäytyminen

Bretagnenbassetit suhtautuvat omistajien mukaan (LIITE 3, TAULUKOT 16 ja 17) sekä aikuisiin, että lapsiin ystävällisesti, innokkaasti ja uteliaasti. Muutamilla bretagnenbasseteilla ilmenee pelkoa vieraita kohtaan, mutta aggressiivista (murina, pureminen) käytöstä niillä ei kyselyyn vastanneiden mukaan ole. Muita koiria kohtaan (TAULUKKO 18) niitä kuvataan ystävällisiksi, innokkaiksi ja uteliaiksi. Noin kolmannes bretagnenbasseteista haukkuu vieraita koiria. Vieraille koirille myös muristaan jonkin verran ja yksi uros voi purra niitä.

Taulukko 16: Bretagnenbassetien suhtautuminen aikuisiin omistajien kokemusten pohjalta.

Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Suhtautuminen tuttuihin aikuisiin						Suhtautuminen vieraisiin aikuisiin					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Ystävällinen	106	95,5 %	57	93,4 %	49	98,0 %	92	82,9 %	50	82,0 %	42	84,0 %
Utelias	72	64,9 %	39	63,9 %	33	66,0 %	89	80,2 %	50	82,0 %	39	78,0 %
Innokas	98	88,3 %	56	91,8 %	42	84,0 %	62	55,9 %	37	60,7 %	25	50,0 %
Pelkää	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %	5	4,5 %	3	4,9 %	2	4,0 %
Hiljainen	7	6,3 %	1	1,6 %	6	12,0 %	18	16,2 %	7	11,5 %	11	22,0 %
Haukkuu	8	7,2 %	5	8,2 %	3	6,0 %	12	10,8 %	6	9,8 %	6	12,0 %
Hyppii	54	48,7 %	31	50,8 %	23	46,0 %	32	28,8 %	20	32,8 %	12	24,0 %
Eristäytyy	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	4	3,6 %	1	1,6 %	3	6,0 %
Murisee	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Voi purra	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Muu	6	5,4 %	2	3,3 %	4	8,0 %	12	10,8 %	6	9,8 %	6	12,0 %

Taulukko 17: Bretagnenbassetien suhtautuminen lapsiin omistajien kokemusten pohjalta.

Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Suhtautuminen tuttuihin lapsiin						Suhtautuminen vieraisiin lapsiin					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Ystävällinen	102	91,9 %	57	93,4 %	45	90,0 %	97	87,4 %	55	90,2 %	42	84,0 %
Utelias	78	70,3 %	40	65,6 %	38	76,0 %	86	77,5 %	46	75,4 %	40	80,0 %
Innokas	80	72,1 %	47	77,1 %	33	66,0 %	65	58,6 %	37	60,7 %	28	56,0 %
Pelkää	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	3	2,7 %	1	1,6 %	2	4,0 %
Hiljainen	13	11,7 %	6	9,8 %	7	14,0 %	12	10,8 %	4	6,5 %	8	16,0 %
Haukkuu	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %	7	6,3 %	2	3,3 %	5	10,0 %
Hyppii	37	33,3 %	21	34,4 %	16	32,0 %	33	29,7 %	18	29,5 %	15	30,0 %
Eristäytyy	2	1,8 %	1	1,6 %	1	2,0 %	3	2,7 %	1	1,6 %	2	4,0 %
Murisee	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Voi purra	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Muu	7	6,3 %	2	3,3 %	5	10,0 %	7	6,3 %	2	3,3 %	5	10,0 %

Taulukko 18: Bretagnenbassettien suhtautuminen muihin koiriin omistajien kokemusten pohjalta.
Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Suhtautuminen tuttuihin koiriin						Suhtautuminen vieraisiin koiriin					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Ystävällinen	103	92,3 %	59	96,7 %	44	88,0 %	82	73,9 %	46	75,4 %	36	72,0 %
Uteliias	86	77,5 %	49	80,3 %	37	74,0 %	95	85,6 %	57	93,4 %	38	76,0 %
Innokas	97	87,4 %	55	90,2 %	42	84,0 %	72	64,9 %	42	68,9 %	30	60,0 %
Pelkää	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	9	8,1 %	2	3,3 %	7	14,0 %
Hiljainen	8	7,2 %	3	4,9 %	5	10,0 %	10	9,0 %	4	6,6 %	6	12,0 %
Haukkuu	19	17,1 %	11	18,0 %	8	16,0 %	41	36,9 %	22	36,1 %	19	38,0 %
Hyppii	24	21,6 %	10	16,4 %	14	28,0 %	18	16,2 %	7	11,5 %	11	22,0 %
Eristäytyy	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %	3	2,7 %	0	0,0 %	3	6,0 %
Murisee	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %	14	12,6 %	11	18,0 %	3	6,0 %
Voi purra	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Muu	5	4,5 %	2	3,3 %	3	6,0 %	14	12,6 %	9	14,5 %	5	10,0 %

Omistajat kokevat (LIITE 3), että 46,8 %:lla bretagnenbasseteista käytöksessä on häiritseviä/ongelmallisia piirteitä sosiaalisissa tilanteissa. Omistajien mukaan näitä piirteitä on 49,2 %:lla uroksista ja 44,0 %:lla nartuista. Häiritsevimmäksi/ongelmallisimmaksi käytökseksi ihmisiä kohdatessa (TAULUKKO 19) koetaan koiran hyppiminen ja muita koiria kohdatessa (TAULUKKO 20) haukkuminen ja muriseminen. Muita häiritseviksi/ongelmallisiksi koettuja käyttäytymistapoja esiintyy muutamilla tai yksittäisillä koirilla.

Taulukko 19: Omistajien kokema häiritsevä/ongelmallinen käytös koiran kohdatessa aikuisia ja lapsia.
Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Aikuiset						Lapset					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Hyppiminen	19	17,1 %	13	21,3 %	6	12,0 %	24	21,6 %	15	24,6 %	9	18,0 %
Haukkuminen	3	2,7 %	1	1,6 %	2	4,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Innokkuus	2	1,8 %	0	0,0 %	2	4,0 %	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Pelkääminen	2	1,8 %	1	1,6 %	1	2,0 %	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Vetäytyminen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Varautuminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Nuoleminen	1	0,9 %	1	0,0 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Riehuminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Taulukko 20. Omistajien kokema häiritsevää/ongelmallinen käytös koiran kohdatessa muita koiria.
Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Muut koirat					
	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Haukkuminen	19	17,1 %	11	18,0 %	7	14,0 %
Muriseminen	7	6,3 %	6	9,8 %	1	2,0 %
Pelkääminen	4	3,6 %	1	1,6 %	3	6,0 %
Rähiseminen	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %
Varautuminen	2	1,8 %	0	0,0 %	2	4,0 %
Arkuus	2	1,8 %	0	0,0 %	2	4,0 %
Vihaisuus	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Hyökkääminen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Innokkuus	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Alistuminen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Halu dominoida	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Hyppiminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Maahan meneminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Vetäminen ja toisen ympärillä pyöriminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Pelot ja ääniherkkyys bretagnenbasseteilla

Omistajien mukaan (LIITE 3) 18,9 %:lla bretagnenbasseteista esiintyy ääniherkkyttä (TAULUKKO 21). Näistä valtaosalla (TAULUKKO 22) ääniin liittyvät pelot johtuvat ilotulituksesta ja ukkosesta. Lisäksi bretagnenbasseteilla esiintyy pelkoja tilanteissa, joissa on kovia ja/tai yllättäviä ääniä. Yhdessäkään vastauksessa koiran ei kerrottu pelkäävän ampumista. Kolmen vastauksen kohdalla oli erikseen mainittu, että vaikka koira pelkää ilotulitusta, se ei pelkää laukauksia.

Taulukko 21: Bretagnenbassettien ääniherkkyys omistajien kokemusten pohjalta.

Jos sukupuolten välinen ero on yli 5 %, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Koira pelkää kovia ääniä	21	18,9 %	9	14,8 %	12	24,0 %
Koira ei pelkää kovia ääniä	88	79,3 %	52	85,2 %	36	72,0 %

Taulukko 22: Äänet, jotka aiheuttavat pelkoja bretagnenbasseteilla omistajien mukaan.

	Yhteensä kpl	Urokset kpl	Nartut kpl
Ilotulitus/uusivuosi	16	6	10
Ukkonen	4	2	2
Kovat pamahdukset/jysähdykset	2	0	2
Yllättävät tilanteet / äänet	2	1	1
Huutaminen	1	0	1
Kovaääniset autot	1	1	0
Mattojen tampaaminen	1	1	0
YHT.	27	11	16

Omistajien mukaan (LIITE 3) mukaan yksittäisillä koirilla esiintyy pelkoja sosiaalisissa tilanteissa (TAULUKOT 16 – 18). Sitä esiintyy pääasiassa tilanteissa, joissa koira kohtaa vieraita aikuisia (4,5 %) tai vieraita koiria (8,1 %).

Ikään liittyvät käytöshäiriöt bretagnenbasseteilla

Omistajille suunnatun kyselyn (LIITE 3) mukaan rodussa ei esiinny ikään liittyviä käytöshäiriöitä. Omistajien kokemuksen mukaan bretagnenbassetit usein rauhoittuvat iän myötä (15,3 %). Kolmella koiralla on omistajien mukaan ollut dementiaan oireita. Yhdellä kuulo on alkanut heikentyä 8 vuoden iässä. Kahden muun kohdalla oireita ei ole eritelty, mutta niiden on ilmoitettu alkaneen 12- ja 14-vuoden iässä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa bretagnenbassettien käyttäytymiseen

Omistajien mukaan (LIITE 3) bretagnenbasseteilla ei ole sellaisia rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa käytökseen. Yhden koiran kohdalla omistaja kommentoi, että koiran aggressiivinen käytös muita koiria kohtaan saattoi johtua Cushingin taudista. Diagnoosin ja lääkityksen myötä koiran aggressiivisuus on vähentynyt.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Bretagnenbassettien omistajista 46,8 % kokee koiran käytöksessä olevan ongelmallisia piirteitä sosiaalisissa tilanteissa. Näistä suurin osa liittyy hyppimiseen kohdattaessa ihmisiä sekä haukkumiseen ja murisemiseen kohdattaessa muita koiria. Päivittäisessä elämässä koiran käytöksessä on omistajien mukaan ongelmallisia piirteitä 19,8 % bretagnenbasseteista. Suurimmiksi ongelmiksi koetaan herkkähaukkaisuus ja itsepäisyys.

Jalostukseen tulee valita koiria, jotka ovat luonteeltaan ja käytökseltään rodunomaisia, eikä niillä ole arkielämää häiritseviä sosiaalisten tilanteiden ongelmia (esim. arkuus). Rodulle ominaisiakaan piirteitä (itsepäisyys) ylikorostuneina ei tule vahvistaa jalostuksella. Koirien tulee sopeutua yhteiskuntaan missä ne elävät. Jalostukseen käytettävän koiran sosiaalista käyttäytymistä voi testata esimerkiksi Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksessa, jossa koira kohtaa vieraita ihmisiä ja koiria. Sosiaaliin tilanteisiin liittyvä arkuus on periytyvä ominaisuus (periytymisasteet suuria-kohtalaisia), joten tällaisia koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Jos jalostukseen valitaan koira, jolla tällaista ongelmallista käytöstä esiintyy, tulee yhdistelmän toisena osapuolena olla koira, jolla näitä ongelmia ei esiinny.

Selvästi arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Myöskään pelokkaiden koirien jalostuskäyttöä ei suositella. Ääniherkkyys on yksi arkuuden muoto ja kahta ääniherkkää koiraa ei tulisi yhdistää, vaikka ääniherkkyys liittyisikin ukkoseen tai ilotulitukseen. Jalostukseen käytettävältä koiralta olisikin hyvä testata sen reagointi koviin ääniin. Jos koiralla on pelkoja useita kovia ääniä kohtaan, sitä ei tulisi käyttää jalostukseen.

Voimakkaasta eroahdistuksesta kärsivää koiraa ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Erityisesti, jos koiralla esiintyy eroahdistuksen lisäksi muuta ahdistuneisuutta.

Rotuun kuuluvista piirteistä ja rodun luonteesta on hyvä kertoa pennun ostajille mahdollisimman tarkkaan, jotta rodulle ominaiset käyttäytymismallit eivät tule yllätyksenä. Ostajien olisi tiedettävä mahdollisimman hyvin millaisen rodun edustajaa ovat hankkimassa.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Tiedot rodussa esiintyvistä sairauksista ja vioista pohjautuvat Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän sekä Suomen Bassetkerhon terveyspankin tietoihin, bretagnebassetien omistajille ja kasvattajille tehtyjen kyselyiden vastauksiin, Alankomaiden ja Ruotsin rotujärjestöjen sekä Iso-Britannian kennelliiton julkaisuissa oleviin tietoihin.

Taulukkoon 23 on koottu bretagnebassetien omistajille Alankomaissa, Iso-Britanniassa, Ruotsissa ja Suomessa tehdyissä kyselyissä esille nousseita terveysongelmia sekä vertailtu niitä maiden välillä. Kaikilta osin maiden kyselyt ja niiden vastauksista tehdyt yhteenvedot eivät ole täysin vertailukelpoisia. Esimerkiksi Suomessa, Ruotsissa ja Iso-Britanniassa ei ole kartoitettu Alankomaita vastaavalla tavalla ihon ja turkin ongelmia. Ruotsissa ja Alankomaissa oli kysytty ruuansulatuselimistöön liittyen koiran herkkä vatsaisuudesta. Molemmissa maissa tähän on sisällytetty koiran herkkyyks ripuliin, oksenteluun, huonoon ruokahaluun sekä mahakatarri ja suolistotulehdukset. Alankomaissa ja Iso-Britanniassa on tarkasteltu yhtenä kokonaisuutena lisääntymiseen ja sukuelimiin liittyviä vaivoja. Tähän on sisällytetty muun muassa kohtutulehdus, valeraskaus, piilokives ja eturauhastulehdus.

Taulukko 23: Bretagnenbasseteilla ilmenneiden sairauksien ja rakenteellisten vikojen vertailua.

Lähteet: Omistajille suunnattujen kyselyiden yhteenvedot Suomesta, Alankomaista, Iso-Britanniasta ja Ruotsista.

	Suomi 2016	Alankomaat 2001 2012		Iso-Britannia 2004 2014		Ruotsi 2006
Allergiat ja atopia Allergia (ihon ja turkin ongelmat, joista allergiasta johtuvia) (krooninen kutina)	9,0 %	(9,5 %)	9,1 % (15,7 %) (55 %)	2,38 % (3,57 %)	4,08 % (4,08 %)	3,8 %
Epilepsia (neurologiset vaivat, sis. epilepsian)	3,6 %	8,2 %	3,6 %	(3,57 %)	2,04 %	1,0-2,0 %
Häntämutka	9,0 %	1,8 %	0,7 %			
Kystat ihossa					8,16 %	
Napatyrä	5,4 %				2,04 %	4,8 %
Purentavirheet ja hammaspuutokset purentavirheet hammaspuutokset	7,2 % 5,4 % 1,8 %	1,8 %	2,6 %			4,8 %
Raajojen ongelmat eturaajojen mutkat ja kiertymät Radius Curvus Ulnan kasvuhäiriö lonkkavika patellaluksaatio (luuston ongelmat)	50,4 % 0,9 %	7,1 %	8,0 %			1,0-2,0 %
Rasvapatti					14,29 %	
Ruuansulatusjärjestelmän vaivat / "herkkä vatsa" näristys (usein toistuva) suolistotulehdus	3,6 % 7,2 %	7,4 %	6,6 %	1,19 %	6,12 %	5,8 %
Sukuelinten ongelmat valeraskaus (tarvinnut eläinlääkärin apua) kohtutulehdus piilokives eturauhastulehdus	14,0 % 3,6 % 4,9 % 2,7 %	4,7 % 1,8 %	8,8 %	8,33 %		1,8 %
Tulehdukset korvatulehdus silmatulehdus (korviin ja kuuloon liittyvät vaivat) (silmiin liittyvät vaivat)	23,4 % 10,8 %	(5,8 %)	(6,2 %)	(5,95 %) (4,76 %)	8,16 % 2,04 %	10,0 %

Silmäsairaudet

Suomen Bassetkerhon jalostusohjeen mukaan jalostukseen käytettävät bassetit tulee olla tarkastettu perinnöllisten silmäsairauksien varalta ja terveeksi todettu vakavien perinnöllisten sairauksien osalta (GRD, TRD, HC, PRA ja glaukooma). Rodulle on olemassa POAG-geenitesti, jota jalostusohjeessa suositellaan jalostukseen käytettäviltä koirilta.

Bretagnenbasseteille tehdyissä silmätutkimuksissa on löytynyt yksittäisiä, pääosin lieviä silmäsairauksia (TAULUKKO 24). Lisäksi omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) ja Bassetkerhon terveyspankin mukaan bretagnenbasseteilla on todettu kirsikkasilmä (5 kpl), distichiasis (1 kpl), iris dysplasia (1 kpl) ja uveiitti (1 kpl). Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä yhden koiran tietoihin on kirjattu glaukooma.

Taulukko 24: Silmätarkastustulokset vuosilta 2014 – 2023.*Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä*

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Distichiasis, todettu	1	1
Distichiasis/Ektooppinen cilia, todettu	2	2
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	108	86
ICAA kammiokulman poikkeavuus, ei todettu	38	37
ICAA kammiokulman poikkeavuus, lievä	5	5
Muu sarveiskalvosairaus, todettu	1	1
PPM, iris-iris, todettu	1	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3	3
RD, multifokaali, todettu	2	2
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	2	2
Silmämuutosten vakavuus, lievä	3	3
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, fibrae latae todettu	1	1
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, laminae todettu	2	2
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, terve	21	20

GLAUKOOMA

Glaukooma eli silmänpainetauti on yksi yleisimmistä koirilla esiintyvistä silmäsairauksista ja sitä esiintyy useissa eri roduista, joissa suurimmalla osalla geneettistä syytä ei ole toistaiseksi löydetty. Primaarinen eli perinnöllinen glaukooma jaetaan kahteen eri tyyppiin: avokulmaglaukoomaan (POAG) ja sulkukulmaglaukoomaan (PCAG), joita molempia on todettu bretagnenbasseteilla. Huomioitaessa kaikki koirarodut, sulkukulmaglaukooma on yleisempi. Avokulmaglaukooma on harvinaisempi ja sitä esiintyy erityisesti tietyissä roduissa, joista osassa (mm. bretagnenbassetti, petit basset griffon vendeen ja basset hound) sitä aiheuttavia geenivirheitä on tunnistettu ja niihin on kehitetty geenitestejä.

Tyypillisiä glaukooman oireita ovat silmän punoitus, kutina, siristely, vetistys, sameus, pupillien erikokoisuus ja laajentuminen sekä näköongelmat. Pitkälle edenneissä tapauksissa silmämuna on suurentunut ja täysin sokea. Kohonnut silmänpaine aiheuttaa koiralle kipua, mikä voi näkyä koiran käytöksessä silmien tai pään hankaamisena sekä aggressiivisuutena.

Mitä aikaisemmassa vaiheessa silmänpaineiden kohoaminen todetaan, sitä parempi ennuste silmän näkökyvyn säilyttämiseksi on. Niinpä koiralle, jolla on ICAA- tai POAG-diagnoosi, suositellaan vuosittaista tonometriaa eli silmänpaineiden mittaamista. Näin silmänpaineiden nousu voidaan havaita ja lääkitys aloittaa ennen kuin koira alkaa oireilla.

Tärkeimmät tavoitteet glaukooman hoidossa ovat kivun poisto ja silmänpaineen alentaminen. Silmänpainetta voidaan pyrkiä pienentämään lääkityksellä tai kirurgisilla toimenpiteillä. Koiran silmä voidaan myös poistaa tai asettaa sille silmänsisäinen proteesi, erityisesti niissä tapauksissa, kun silmä on sokea ja kipeä, eikä lääkehoidolla ole vastetta.

ICAA

(Aiemmin pektinaattiligamenttidysplasia PLD)

Gonioskopiatutkimuksessa eli kammiokulman tähytyksessä arvioidaan silmän värikalvon ja sarveiskalvon kulmauksessa sijaitsevan etukammiokulman sekä sen syvennyksessä olevan kampamaisen pektinaattiligamentin rakennetta. ICAA:ssa (iridocorneal angle abnormality = kammiokulman epänormaali rakenne) pektinaattiligamentin rakenne ja/tai kammiokulman leveys on poikkeava, mikä estää tai häiritsee kammionesteen normaalia virtausta aiheuttaen silmänpaineen nousua.

Mitä vakavampia kammiokulman muutokset ovat, sitä todennäköisemmin koira sairastuu jossain vaiheessa elämänsä sulkukulmaglaukoomaan (PCAG). Koska kammiokulman tila kehittyy iän myötä, ECVO (European College of Veterinary Ophthalmologists) suosittelee gonioskopiatutkimuksen tekoa 3 vuoden välein: 1, 4 ja 7 vuotiaana.

Jalostustoimikunnalla on tiedossa yksittäisiä suomalaisia bretagnenbassetteja, joilla on gonioskopiatutkimuksessa todettu kammiokulman epänormaali rakenne.

Koiraa, jonka ICAA aste on merkitty vakavaksi, ei tule käyttää jalostukseen. Mikäli ICAA on asteeltaan lievä tai kohtalainen, koiraa voi käyttää harkitusti jalostukseen kumppanin ollessa gonioskopiatutkittu ja terve.

POAG

POAG:ssa (primary open-angle glaucoma) eli primaarisessa avokulmaglaukoomassa silmän etukammiokulma on rakenteeltaan normaali eikä sairautta voida diagnosoida silmätutkimusten yhteydessä. Avoimesta kammiokulmasta huolimatta kammioneste poistuu silmästä liian hitaasti ja paine silmän sisällä nousee. POAG:aa sairastavan koiran silmänpaineet voivat olla normaalia korkeampia jo vuoden iässä, mutta ensimmäiset oireet havaitaan yleensä 2 – 5 vuoden iässä.

Bretagnenbassettien POAG:aa aiheuttava geenivirhe on löydetty samasta *ADAMTS17*-geenistä kuin basset houndeilla ja petit basset griffon vendeeneillä. Kullakin näistä roduista se esiintyy kuitenkin eri kohdassa geeniä ja tällä hetkellä ei ole tiedossa muita rotuja, joilla näitä samoja muutoksia esiintyy.

Bretagnenbassettien avokulmaglaukooman on todettu periytyvän autosomaalisesti ja resessiivisesti eli ollakseen geneettisesti sairas, koiran tulee saada kyseinen geenivirhe molemmilta vanhemmiltaan (TAULUKKO 26). Geneettisesti terve ja kantaja eivät voi sairastua avokulmaglaukoomaan. Geneettisesti sairaskaan koira ei välttämättä ennätä sairastua elämänsä aikana, eli sen silmänpaineet eivät pääse nousemaan oireita aiheuttavalle korkeudelle, mutta riski siihen on suurentunut.

Taulukko 25: POAG periytyminen.

Bretagnenbasseteilla POAG:an on todettu kehittyvän huomaamattomasti ja lieville kliinisillä merkeillä (silmien punoitus ym.) ja tyypillisesti se havaitaan vasta siinä vaiheessa, kun koira on jo osittain sokeutunut. Bretagnenbassettien POAG:an on todettu tulevan esiin tyypillisesti keski-iässä ($68,33 \pm 12,66$ kuukautta).

Jalostustoimikunnalla ei ole tällä hetkellä tiedossa yhtään suomalaista bretagnenbassettia, jolla olisi diagnosoitu avokulmaglaukooma. POAG-listalla on 14 geenitestattua bretagnenbassettia, joista 11 on terveitä ja kolme kantajaa. Maailmalta saadun tiedon mukaan avokulmaglaukoomaa on esiintynyt ainakin USA:ssa ja Norjassa. Amerikan Kennel Clubin mukaan rodun yleisin vaiva maassa on POAG.

VANHEMMAT GENEETTISESTI	JÄLKEÄISET GENEETTISESTI
 Terve x Terve	 100 % terve
 Terve x Kantaja	 50 % terve, 50 % kantaja
 Terve x Sairas	 100 % kantaja
 Kantaja x Kantaja	 25 % terve, 50 % kantaja, 25 % sairas
 Kantaja x Sairas	 25 % kantaja, 75 % sairas
 Sairas x Sairas	 100 % sairas

Bretagnenbasseteille on olemassa POAG-geenitesti (Laboklin GmbH & Co.KG sekä MyDogDNA). Tällä hetkellä geenitestistä ei vaadita jalostukseen käytettäviltä bretagnenbasseteilta, mutta sitä suositellaan yhdistyksen jalostusohjeessa. Mikäli jalostustoimikunnan tietoon tulee sairauden runsas tai lisääntynyt esiintyminen rodussa, asia käsitellään uudestaan. Geneettisesti sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen, geneettisesti kantajan voi yhdistää terveen koiran kanssa.

Epilepsia

Epilepsia on yleisin koirien neurologinen sairaus ja se johtuu aivojen sähköisen toiminnan häiriöistä. Kohtaustyyppejä on erilaisia (yleistynyt, paikallinen, poissaolo) ja samankin koiran kohtaukset voivat poiketa toisistaan merkittävästi. Kohtaukset kestävät yleensä muutamista sekunneista minuutteihin. Status epilepticus on tila, jossa uusi kohtaus alkaa ennen kuin koira on palautunut edellisestä tai jaksittainen kohtaus jatkuu pitkään. Koira ei välttämättä selviä status epilepticus tilasta.

Epilepsia diagnosoidaan sulkemalla pois muut kouristuksia aiheuttavat sairaudet veri- ja virtsakokeilla sekä neurologisilla tutkimuksilla. Jos koiran kohtauksille ei löydetä muuta syytä (esimerkiksi aineenvaihdunnan sairaus tai muu aivojen sairaus), diagnoosina on epilepsia. Epilepsiaa ei voi parantaa, mutta sitä pyritään lievittämään lääkityksellä, joka jatkuu yleensä koko koiran eliniän. Eläinlääkäri tekee päätöksen lääkityksen aloittamisesta koiran epilepsia-kohtausten esiintymistiheyden ja niiden luonteen pohjalta. Osa koirista ei tarvitse lääkitystä, osalla lääkitys poistaa kohtaukset kokonaan, osa saa kohtauksia harvakseltaan ja ne ovat mahdollisesti lievempiä ja lyhempiä kuin ennen lääkitystä. Osalla rajuja kohtauksia tulee lääkityksestä huolimatta.

Epilepsia-kohtausten laukaisevat tekijät ovat yksilöllisiä, mutta yleisimmin niitä ovat kirkkaat valot, kovat äänet, kuume, väsymys, hormonaaliset tekijät, lääkkeet tai koiraa stressaava tilanne. Epilepsiaan sairastuneista koirista noin 60 % on uroksia. Tästä syystä urosten hormonitoiminnan oletetaan altistavan koiraa sairauden puhkeamiselle.

Lievä tai lääkityksellä hallinnassa oleva epilepsia ei välttämättä vaikuta koiran elämänlaatuun, toisin kuin rajuja ja hallitsemattomia kohtauksia saavalla. Epilepsiaan sairastuneen koiran metsästyskäyttöä on syytä miettiä tarkkaan, sillä metsästystilanteissa voi olla sellaisia aistiärsyksiä, jotka voivat laukaista koiralla kohtauksen.

Bretagnenbasseteilla esiintyy epilepsiaa, joka alankomaalaisten genetiikan asiantuntijoiden mukaan on perinnöllistä. AHT (Animal Health Trust) pyrkii selvittämään epilepsian periytymismekanismin ja mahdollisuuksien mukaan kehittämään siihen geenitestin. AHT onkin kiinnostunut saamaan näytteitä epilepsiaan sairastuneilta bretagnenbasseteilta.

Alankomaista saatujen tietojen mukaan epilepsia voisi olla suurempikin ongelma suomalaisessa bretagnenbassettikannassa, sillä suomalaisten bretagnenbassettien sukujuurista löytyy linjoja, joissa epilepsiaa esiintyy. Omistajille vuonna 2016 tehdyn kyselyn (LIITE 3) mukaan 3,6 % kyselyyn vastanneiden omistajien bretagnenbasseteista sairastaa epilepsiaa. Yhdistettäessä kyselyn, terveyspankin ja jalostustietojärjestelmän tiedot, saadaan tieto seitsemästä suomalaisesta epilepsiaan sairastuneesta bretagnenbasseteista. Näistä kolme on sairastunut yli 7-vuotiaana, muut neljä 10 kuukauden ja 3,5 vuoden välillä. Kaksi suomalaista bretagnenbassettia on jouduttu lopettamaan epilepsian takia. Kyselyä ei uusittu JTO päivityksen yhteydessä, joten ajantasaista tietoa Suomen bretagnenbassettien epilepsiatilanteesta ei ole tietoa.

Sekä Alankomaista että Suomesta saatujen tietojen mukaan epilepsiaa esiintyy enemmän uroksilla. Alankomaissa vuonna 2012 tehdyn kyselyn mukaan 9 urosta ja 1 narttu on sairastunut epilepsiaan (syntyneet vuosina 2005 – 2009). Suomessa tiedossa olevista epileptikoista 6 on uroksia ja 1 narttu.

Iso-Britanniassa epileptikkoja oli kyselyn (2014) mukaan 2,04 % ja Ruotsissa (2006) 1 -2 % (TAULUKKO 23). Iso-Britanniassa 2020 tehdyn kyselyn mukaan neurologisia sairauksia (epilepsia t. cushing) sairastaa 8,10 %. Kyselyyn tuli yhteensä 61 vastausta elävistä bretagneista. Kyselyn raportilla ei ole eritelty kuinka moni neurologisia sairauksia sairastavista koirista sairastaa epilepsiaa. Alankomaissa epileptikkoja oli vuoden 2020 kyselyssä 3,2 %. Ensimmäisen kyselyn jälkeen he pyrkivät vähentämään epilepsian määrää käyttämällä epilepsiatietokantaa, laajentamalla jalostuspohjaa, vähentämällä sisäsiitosta sekä rajaamalla jälkeläismääriä. Ensimmäinen kysely Alankomaissa on tehty vuonna 2001 ja sen mukaan epilepsiaa sairastavia koiria oli 8,2 %. Alankomaiden kyselyssä pyydetään vastauksia tiettyinä vuosina syntyneistä koirista. Vuoden 2020 kyselyssä vastaukset on pyydetty 2011 – 2016 välillä syntyneistä koirista.

Suomen Kennelliiton ohjeen mukaan epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen, samaa yhdistelmää ei tule uusia eikä sellaisia riskilinjooja tule yhdistää, joiden tiedetään tuottaneen epilepsiaan sairastuneita jälkeläisiä. Suomen Bassetkerhon jalostustoimikunta on suositellut epilepsiaan sairastuneen bassetin vanhempien ja täyssisarusten poistamista jalostuskäytöstä, koska rotujen epilepsian periytymismekanismeista ei ole tietoa.

Korvatulehdukset

Bretagnenbassettien omistajien vastauksissa vuonna 2016 tehtyyn kyselyyn (LIITE 3, TAULUKKO 24) tuli esille korvatulehdusten suuri määrä rodussa, lähes joka neljännellä (23,4 %) bretagnenbassetilla on ollut korvatulehdus. Noin puolelle näistä korvatulehdus on ollut yksittäinen (TAULUKKO 26), mutta lähes joka kolmannella korvatulehduksen sairastaneella koiralla on ollut muitakin tulehduksia (useimmiten silmä- tai suolistotulehdus). Anaalirauhas-, eturauhas- ja kohtutulehdukset on jätetty huomioimatta tässä vertailussa, koska niiden ei pitäisi olla allergista alkuperää. Sen sijaan toistuvat/krooniset korvatulehdukset voivat olla merkki allergiasta tai atopiasta. Kyselyä ei uusittu 2024 JTO päivityksen yhteydessä, joten ajantasaista tietoa korvatulehdustilanteesta ei ole.

Taulukko 26. Korvatulehdusten esiintyminen bretagnenbasseteilla omistajien mukaan.

Korvatulehdus, joilla	26	
yksi korvatulehdus	15	57,7 %
kaksi korvatulehdusta	1	3,8 %
useita korvatulehduksia	9	34,6 %
Muitakin tulehduksia	8	30,8 %

Koiran korvatulehdus on yleisimpiä koiralla esiintyvistä sairauksista. Tämä johtuu osaltaan koiran korvan rakenteesta. Koiran korvakäytävä on L-kirjaimen muotoinen ja ”mutkan taakse” kertyy helposti likaa ja kosteutta. Riippuvat korvat, kuten bretagnenbasseteillakin, voivat altistaa korvatulehdukselle, sillä tällöin ilman kiertäminen korvassa estyy tai vaikeutuu ja olosuhteet (kosteus ja lämpö) muuttuvat bakteereiden ja hiivan kasvulle otollisemmiksi.

Korvatulehduksen voi aiheuttaa hiiva, bakteerit, vierasesine (esimerkiksi heinänsiemen) ja korvapunkki. Myös koiran omat karvat voivat kasvaa tukkimaan ja ärsyttämään korvakäytävää. Omistajilta saadun tiedon (LIITE 3) mukaan niillä bretagnenbasseteilla, joilla on normaalia runsaammin karvoja

korvakäytävässä tai sen suulla, on esiintynyt muita enemmän korvatulehduksia. Korvatulehduksia esiintyi kaiken kaikkiaan 23,4 % bretagnenbasseteista ja runsaasti korvakarvoja omaavilla 41,7 %:lla. Korvatulehduksia sairastaneista bretagnenbasseteista 19,2 %:lla on runsaasti karvoja korvakäytävässä tai sen suulla. Näistä vain kahdella on ollut useampi korvatulehdus, muilla yksittäinen. Suoraa yhteyttä korvakarvojen runsauden ja korvatulehdusten välillä ei ole.

Korvatulehduksia voi ehkäistä tarkastamalla koiran korvat säännöllisesti ja puhdistamalla ne tarpeen mukaan tähän tarkoitettuilla liuoksilla. Vanupuikkoa ei tule käyttää, sillä sitä käyttämällä lika työntyy syvemmälle korvakäytävään. Mikäli toistuvat korvatulehdukset johtuvat allergiasta tai atopiasta, vähentää allergeenien välttäminen myös tulehduksia. Tällaisessa tapauksessa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Allergia ja atopia

Koiran allergiat voidaan jakaa neljään ryhmään: kirppuallergiaan, atopiaan eli ympäristöallergiaan, ruoka-aineallergiaan ja kontaktiallergiaan. Näistä Suomessa yleisin on atopia, joka on geneettisestä alttiudesta aiheutuva kutiseva ja tulehduksellinen allerginen ihosairaus. Perinnöllisyyden lisäksi sille on olemassa useita altistavia tekijöitä ja monella ulkoiset allergeenit (huone- ja varastopölypunkit, homeet, eläinten hilseet, siitepöly...) toimivat laukaisevana tekijänä oireiden alkamiselle. Oireet alkavat suurimmalla osalla 6 kuukauden – 3 vuoden iässä. Kaiken kaikkiaan joka kymmenennen koiran arvioidaan olevan allerginen ja allergisista koirista 2—30 % olisi ruoka-aineallergia. Iho-oireita saavista koirista 10 % arvioidaan olevan ruoka-aineallergikkoja.

Ensisijaisia atopian oireita ovat kutina ja ihon punoitus. Turkki voi olla hilseilevä, huonokuntoinen, ohut ja paikoitellen kalju. Kutinasta johtuen koira raapii ihoaan ja ajan kuluessa jatkuva/toistuva raapiminen saa ihon tummumaan ja paksunemaan. Raapiminen rikkoo ihon pintaa aiheuttaen siihen samalla vaurioita, joihin syntyy herkästi bakteeri- ja hiivatulehduksia. Tyypillisesti oireita esiintyy korvien, huulien, silmien, leuan, tassujen, jalkojen ja nivusten alueella. Toistuvat iho- ja/tai korvatulehdukset voivat olla merkki atopiasta.

Erityisesti atopian alkuvaiheessa oireet voivat olla kausittaisia ja tulla esiin tiettyinä vuodenaikoina. Esimerkiksi siitepöly voi saada koiran oireilemaan ja kosteus tai märkyys voi pahentaa oireita. Atopiaan sairastuneen koiran oireet voivat olla myös jatkuvia ja niiden vakavuusaste voi muuttua iän mukana.

Atopia diagnosoidaan sulkemalla pois muut vaihtoehdot, kuten ruoka-aineallergia (eliminaatiodieetti), loissairaudet ja aineenvaihduntasairaudet. Lisäksi arvioidaan ovatko oireet ja taudinkulku tyypilliset atopialle. Allergiatestiä voidaan käyttää tukemaan allergiadiagnoosia, mutta testissä terveelläkin koiralla voi olla positiivisia tuloksia. Testeistä on kuitenkin apua, kun valitaan allergeenejä siedätyshoitoa varten.

Atopia ja allergia ovat elinikäisiä vaivoja, ja sen vuoksi myös niiden hoito on elinikäistä. Lähes poikkeuksetta kaikille koirille löytyy hoito, jolla sen vointi pysyy hyvänä. Hoito voi vaihdella eri vuodenaikoina ja oireiden vakavuusasteen muutosten mukaan. Eri hoitomuotojen yhdistelmät ovat osoittautuneet useilla koirilla toimivimmaksi ratkaisuksi. Hoitona voidaan käyttää allergeenien välttämistä, siedätyshoitoa ja lääkkeellistä hoitoa.

Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen

Bretagnenbassettien omistajilta vuonna 2016 saatujen vastausten (LIITE 3) mukaan 9,0 %:lla bretagnenbasseteista on todettu tai epäillään olevan allergiaa. Näistä viidellä on iho-oireita, kolmella silmäoireita, kahdella korvaoireita ja yhdellä suolisto-oireita. Yleisimmät allergeenit näiden vastausten perusteella on vehnä (4kpl) ja nauta (2kpl). Kahdella koiralla allergeeneja on todettu olevan runsaasti. Atopiaa rodussa ei omistajien mukaan esiinny. Kyselyä ei uusittu 2024 JTO päivityksen yhteydessä, joten ajantasaista tietoa Suomen bretagnenbassettien atopia- ja allergiatilanteesta ei ole.

Alankomaissa vuonna 2020 tehdyn kyselyn perusteella vuonna 2011 – 2016 syntyneistä bretagenenbasseteista 15,4 % sairastaa allergiaa tai atopiaa. Alankomaiden edelliseen vuonna 2012 tehtyyn kyselyyn verrattuna esiintyvyys on lisääntynyt, silloin allergiaa ja atopiaa esiintyi 9,1 % koirista. (TAULUKKO 23). Iso-Britanniassa allergisia bretagnenbassetteja on ollut vuonna 2004 2,38 %, vuonna 2014 4,08 % ja vuonna 2021 5,7 %. Iso-Britannian vuoden 2021 prosentti on laskettu raportin allergiamäärien mukaan, mutta se voi olla pienempi, jos sama koira sairastaa useampaa erilaatuista allergiaa.

Ulnan kasvuhäiriö, Radius Curvus, PCDUP

Bretagnenbassetti kuuluu niin sanottuihin kondrodystrofiisiin rotuihin. Rotua luotaessa se on pienennetty isommasta esi-isästään ja tähän prosessiin liittyy myös raajojen lyhentäminen. Raajojen lyhentämiseen voi liittyä kasvuhäiriöitä, joista johtuen eturaajat voivat taipua, kaareutua tai kääntyä alaosaan ulospäin. Tämä ominaisuus ei ole kovin korostunut bretagnenbasseteilla ja rotumääritelmän mukaan niillä tulisi olla suorat eturaajat. Tällaisista rakennevirheistä/kasvuhäiriöistä käytetään nimiä ulnan kasvuhäiriö, radius curvus ja PCDUP.

Kyynärvarressa on kaksi pitkää luuta, varttinäluu (radius) ja kyynärluu (ulna), ja näiden molemmissa päissä on rustosoluista muodostuvat kasvulevyt, joissa rusto muuttuu koiran kasvukaudella luukudokseksi. Kyynärvarren luuston kehitys riippuu siitä, miten hyvin näiden alueiden kasvunopeudet ovat tasapainossa toisiinsa nähden. Mikäli toisen kyynärvarrenluun kasvu hidastuu merkittävästi tai loppuu aikaisemmin, vaikuttaa se rinnakkaiseen luuhun, kyynärniveleeseen ja ranteeseen. Raajojen virheasennot taas altistavat koiraa nivelrikolle ja kivuille.

Tavallisin kasvuvirhe on kyynärluun liian aikainen luutuminen. Kun varttinäluu jatkaa tämän jälkeen kasvuaan, muuttuvat luiden mittasuhteet epänormaaleiksi. Mikäli varttinäluu on vain hieman pidempi, koiran ranne vääntyy kääntäen varpaat ulospäin. Varttinäluun jatkaessa kasvuaan, luu ja sitä kautta koko raaja alkaa kaartumaan ja kiertymään. Pahimmillaan kyynärnivel voi mennä sijoiltaan.

Kyynärvarteen kohdistuvaa fyysistä traumaa pidetään suurimpana syynä kasvulevyn liian aikaiselle luutumiselle ja kyynärluun kasvun tyrehtymiselle. Muita syitä ovat kehityshäiriöt, kasvulevyn verenkierron häiriöt, metaboliset häiriöt, puutteet ravitsemuksessa sekä geneettiset syyt. Eturaajan kasvuhäiriöitä voidaan hoitaa kirurgisesti.

Alankomaiden ja Iso-Britannian kyselyissä (TAULUKKO 23) ei ole erikseen määritelty Ulnan kasvuhäiriön/Radius Curvuksen/PCDUP:n osuutta raajojen/luuston ongelmista. Raajojen ongelmia on Alankomaissa (2012) 8,0 %:lla ja Iso-Britanniassa (2004) luuston ongelmia 3,57 %:lla. Ruotsissa Radius Curvuksen on todettu esiintyvät 1 – 2 % bretagnenbasseteista. Suomalaisille omistajille tehdyssä kyselyssä saatiin tieto yhdestä bretagnenbassetista (0,9 %), jolla on todettu ulnan kasvuhäiriö (LIITE 3). Kun tämän kyselyn ja Suomen Bassetkerhon terveystietojen tiedot yhdistetään, voidaan todeta kahdella bretagnenbassetilla diagnosoidun ulnan kasvuhäiriö.

Tällä hetkellä bretagnenbasseteilla ei ole jalostusrajoituksia eturaajojen suoruuden suhteen. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän asiaan huomiota jalostuksessa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Bretagnenbassettien kuolinsyyt on kirjattu niin vähän jalostustietojärjestelmään (TAULUKKO 27), ettei niiden pohjalta voi tehdä yleistyksiä koko rotua koskien. Jalostustietojärjestelmän mukaan yleisimmät kuolinsyyt ovat vanhuus (32 kpl), kasvainsairaudet (21 kpl), joissa maksan, munuaisten ja suoliston kasvaimet hieman korostuvat, tapaturmat ja liikennevahingot (11 kpl) sekä sydänsairaudet (10 kpl). Kuolinsyytietojen perusteella yhtäkään bretagnenbassettia ei ole jouduttu lopettamaan aggressiivisuuden tai muun luonnehäiriön vuoksi.

Taulukko 27. Jalostustietojärjestelmään kirjatut kuolinsyyt.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä. Poimittu 7.5.2024.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Iho- ja korvasairaudet	11 vuotta 3 kuukautta	1
Kadonnut	2 vuotta 2 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä	12 vuotta 1 kuukautta	21
- hermosto	11 vuotta 4 kuukautta	2
- ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain	12 vuotta 8 kuukautta	1
- maksa, munuaiset, suolisto	12 vuotta 7 kuukautta	6
- perna, sydän tai verisuonijärjestelmä	8 vuotta 1 kuukausi	1
- virtsarakko	13 vuotta 6 kuukautta	2
- muu kasvainsairaus	10 vuotta 0 kuukautta	4
- ei tarkennusta	13 vuotta 5 kuukautta	5
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 7 kuukautta	4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	13 vuotta 8 kuukautta	10
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 8 kuukautta	4
- kyynärniveldysplasia ja nivelrikko	9 vuotta 10 kuukautta	1
- lonkkaniveldysplasia ja nivelrikko	8 vuotta 3 kuukautta	1
- ei tarkennusta	6 vuotta 2 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	9 vuotta 4 kuukautta	4
- maksan vajaatoiminta	13 vuotta 9 kuukautta	1
- suoliston tukkiva vieras esine	7 vuotta 9 kuukautta	1
- muu maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 3 kuukautta	1
- ei tarkennusta	11 vuotta 8 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 4 kuukautta	5
- allerginen reaktio	1 vuotta 5 kuukautta	1
- epilepsia	4 vuotta 8 kuukautta	2
- munuaisvika	11 vuotta 5 kuukautta	1
- sisäinen verenvuoto	14 vuotta 6 kuukautta	1
Petovahinko	0 vuotta 4 kuukautta	1
Silmäsairaus (silmänpainetauti, glaukoma)	12 vuotta 10 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	10 vuotta 5 kuukautta	2
Sydänsairaus	10 vuotta 7 kuukautta	10
- sydämen läppävuoto, endokardoosi	11 vuotta 2 kuukautta	3
- sydänlihassairaus, kardiomyopatia	12 vuotta 1 kuukautta	1
- muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	10 vuotta 4 kuukautta	3
- ei tarkennusta	9 vuotta 10 kuukautta	3

Tapaturma tai liikennevahinko	6 vuotta 7 kuukautta	11
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 10 kuukautta	32
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 11 kuukautta	2
- munuaisten vajaatoiminta	10 vuotta 2 kuukautta	1
- virtsan pidätyskyvyttömyys, inkontinenssi	9 vuotta 8 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10 vuotta 7 kuukautta	17
Kaikki yhteensä	11 vuotta 0 kuukautta	127

Rotumääritelmän mukaan bretagnenbassettien keski-ikä on 12 vuotta, mutta jalostustietojärjestelmään kirjattujen tietojen mukaan se olisi Suomessa 11 vuotta 0 kuukautta, vanhuuteen kuolleilla 13 vuotta 10 kuukautta. Vanhuuteen kuolleista vanhimmaksi on elänyt Vainukorven Bobinpoika, joka saavutti 17 vuoden 5 kuukauden iän.

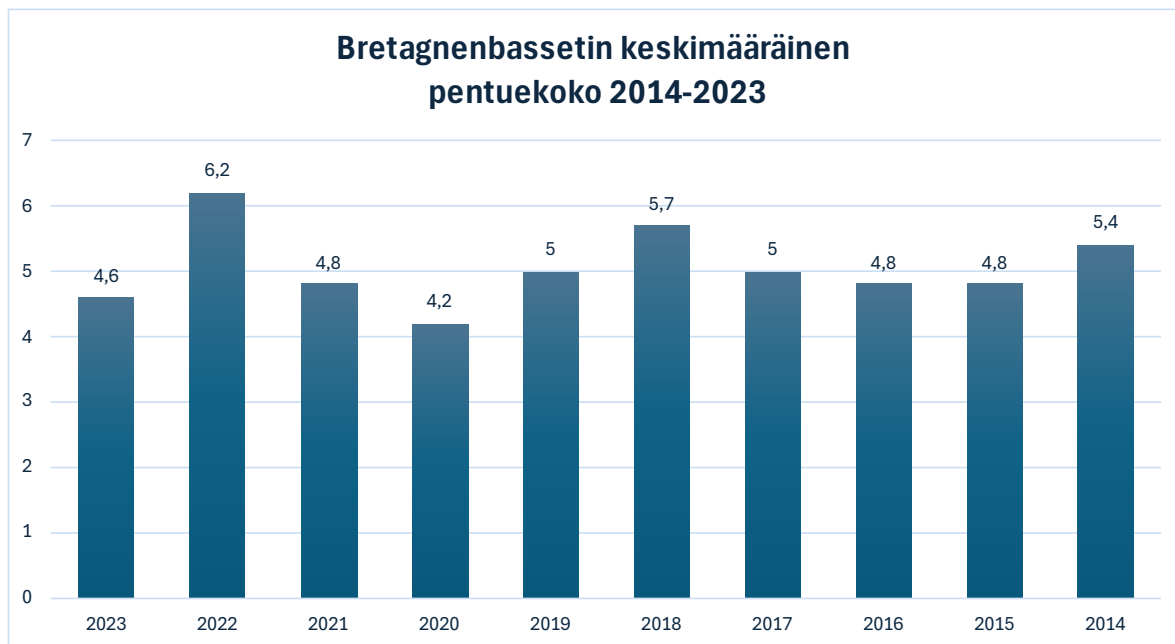
Omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) pohjalta bretagnenbassettien keskimääräinen elinikä on 10 vuotta 1 kuukausi, eli hieman matalampi kuin jalostustietojärjestelmän kautta laskettu tieto. Omistajien vastauksissa elinikä vaihteli 3 vuoden 11 kuukauden ja 15 vuoden 8 kuukauden välillä. Vastauksissa tuli edellä olevassa taulukossa olevien tietojen lisäksi seuraavat kuolinsyyt: epilepsia (3 vuotta 11 kuukautta), munuaiskasvain (11 vuotta 9 kuukautta), sydänsairaus (10 vuotta 10 kuukautta) ja vanhuus (15 vuotta 8 kuukautta).

4.3.4 Lisääntyminen

Bretagnenbassettien keskimääräinen pentuekoko

Vuosina 2014 – 2023 syntyi 75 pentuetta, joissa pentuekoko on vaihdellut 1 ja 9 pennun välillä. Eniten on ollut 6 pennun pentueita. Keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut 4,2 ja 6,2 pennun välillä (TAULUKKO 1) kymmenen vuoden keskiarvon ollessa 5,0.

Kaavio 2

Ongelmat bretagnenbassettien astutuksessa, tiineyden etenemisessä ja synnytyksessä

Kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4, TAULUKKO 28) perustella rodussa ei esiinny astumisvaikeuksia. 55 astutusta on tapahtunut luonnollisesti ja vain viidessä on tarvittu eläinlääkärin apua. Näistä kolmessa on haluttu varmistaa astumisen onnistuminen, yhdessä on käytetty ulkolaisen uroksen spermaa ja yhdessä pakastespermaa.

Luonnollisista astutuksista 87,3 % johti tiineyteen (TAULUKKO 28) ja keinosiemennetyistä 60,0 %. 31 narttua tiinehtyi kaiken kaikkiaan 50 kertaa ja yhdeksässä yrityksessä narttu jäi tyhjäksi. Näistä 7 oli luonnollisia astutuksia ja 2 keinosiemennyksiä. Kasvattajien antamien tietojen mukaan kahta narttua oli yritetty astuttaa useamman kerran siinä onnistumatta (toinen x2, toinen x3). Tämä nostaa tyhjäksi jääneiden prosenttiosuutta muutamilla yksiköillä. Jos ko. narttujen kohdalla huomioidaan vain yksi astutus, joka ei johda tiineyteen, tyhjäksi jääneiden narttujen osuus on 10,0 %.

Taulukko 28: Bretagnenbassettien astutukset ja tiineydet kasvattajakyselyn vastausten pohjalta.

	kpl	%
Astutuksia yhteensä, joista	60	
luonnollisia	55	91,7 %
keinosiemennyksellä	5	8,3 %
tiineyteen johtaneita	51	85,0 %
tyhjäksi jääneitä	9	15,0 %
Luonnolliset astutukset, joista	55	
tiineyteen johtaneita	48	87,3 %
tyhjäksi jääneitä	7	12,7 %
Keinosiemennyksiä, joista	5	
tiineyteen johtaneita	3	60,0 %
tyhjäksi jääneitä	2	40,0 %

Kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) mukaan 51 tiineydestä 49 johti synnytykseen (TAULUKKO 30). Kaksi raskautta meni kesken sen jälkeen, kun koira oli todettu ultraäänitutkimuksessa kantavaksi. Toisessa tapauksessa epäiltiin koiran herpesvirusta, toisessa oli käytetty pakastespermaa.

Taulukko 29: Bretagnenbassettien synnytykset kasvattajien vastausten mukaan.

	kpl	%
Raskauksia	51	
Synnytyksiä, joista	49	96,1 %
luonnollisia	39	79,6 %
leikattuja	10	20,4 %
Keskenmenoja	2	3,9 %

Synnytyksistä 39 tapahtui luonnollisesti ja kymmenessä päädyttiin keisarinleikkaukseen (TAULUKKO 29). Keisarinleikkaukseen päädyttiin (TAULUKKO 30) viidessä tapauksessa polttoheikkouden tai synnytyksen etenemättömyyden vuoksi. Näistä kahdessa kyseessä oli yhden pennun pentue ja kahdessa suuri pentue. Lopuissa keisarinleikkaukseen on päädytty poikittain tai jumissa olleen tai kuolleen pennun vuoksi.

Taulukko 30: Keisarinleikkaukseen johtaneet syyt kasvattajien vastausten mukaan.

	kpl	%
Polttoheikkous/synnytys ei etene	5	50,0 %
Pentu poikittain / jumissa	3	30,0 %
Kuollut pentu	2	20,0 %
Yhteensä	10	

Yhden nartun osalta kasvattaja on kommentoinut nartulla olevan ilmeisesti ahdas lantio, sillä normaalikokoinen pentu ei mahtunut syntymään. Muiden narttujen kohdalla ei ole kommentoitu rakenteellisista vioista keisarinleikkauksien yhteydessä.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat bretagnenbassetinartuilla

Bretagnenbassettien kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) perusteella nartuilla ei ole ollut pentujen hoitamiseen liittyviä ongelmia. Kasvattajissa kuvailevat nartun hoitaneen pennut erinomaisesti/erittäin hyvin/hyvin, tunnollisesti ja itsenäisesti. Yksi nartuista on ollut vihainen pennuistaan.

Kaikkien 49 pentueen kohdalla nartut ovat imettäneet pentuja ja vain yhdessä pentueessa (7pentua) on tarvittu lisäksi maidonvastiketta kahdelle heikommalle pennulle. Yhden pentueen kohdalla (keisarinleikkauksella syntynyt) narttu ei ollut aluksi halukas imettämään pentuja, mutta kun pennut saatiin nisille, oli narttu lopulta hyvä ja tunnollinen emä.

Pentukuolleisuus bretagnenbasseteilla

Kasvattajien kyselyyn vastanneiden (LIITE 4) pentueisiin on syntynyt yhteensä 243 pentua, joista 226 elävänä ja 17 kuolleena (TAULUKKO 31). Kahdeksan kuolleena syntyneen pennun kohdalla kasvattajat ovat vastauksissaan kommentoineet syitä seuraavasti: yksi pentu oli kuollut raskauden aikana kohtuun, neljä oli kuollut synnytyksen aikana jäätyään jumiin synnytyskanavaan ja kolme näiden jumissa olleiden pentujen takana olleista ennättivät menehtyä ennen leikkausta tai olivat liian heikkoja selvitäkseen.

Taulukko 31: Bretagnenbassettien pentumäärät kasvattajilta saatujen tietojen mukaan.

	kpl	%
Pentuja yhteensä	243	
joista elävänä syntyneitä	226	93,0 %
joista kuolleina syntyneitä	17	7,0 %
joista ennen luovutusikää kuolleet	6	2,5 %

Ennen luovutusikää on kuollut/lopetettu 6 pentua. Kolmen pennun kohdalla kyse on ollut kehityshäiriöstä (alaleuan kehityshäiriö, keuhkojen luuston kehittymättömyys ja maksashuntti), jonka vuoksi ne on lopetettu. Kolmen muun kohdalla syytä ei ole mainittu.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Bretagnenbassetti kuuluu kondrodystrofisiin rotuihin, mistä johtuen eturaajoissa esiintyy käyryyttä. Tämän ominaisuuden ei kuitenkaan tulisi olla tällä rodulla kovin korostunut. Rotumääritelmässä puhutaan suorista eturaajoista, mutta lievä käyryys/kiertyminen sallitaan rodun historiasta johtuen. Eturaajojen kiertyminen ja käyryys rasittaa niveliä ja voi aiheuttaa nivelrikkoa.

Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan bretagnenbasseteilla ei esiinny lisääntymisongelmia aiheuttavia rakenteellisia vikoja. Yhden koiran osalta kasvattaja on kommentoinut, että nartulla on liian ahdas lantio, koska normaalikokoinen pentu ei mahdu syntymään.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Bretagnenbassetti on suhteellisen terve rotu, eikä se kuulu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan. Terveiden kannalta rodun vakavin ongelma on epilepsia, jota omistajille tehdyn kyselyn ja jalostustoimikunnalle annettujen tietojen mukaan esiintyy Suomessa vähän. Näiden tietojen mukaan suomalaisissa bretagnenbasseteissa tiedetään olleen 7 epileptikkaa.

Lähes joka neljännellä (23,4 %) suomalaisella bretagnenbassetilla on ollut vähintään yksi korvatulehdus. Suurimmalla osalla näistä (61,5 %) korvatulehduksia on ollut 1 – 2 kpl. Noin kolmanneksella korvatulehduksen sairastaneista koirista on ollut useampi korvatulehdus (34,6 %) tai muita tulehduksia (30,8 %). Luppakorvat voivat altistaa bretagnenbassetteja korvatulehduksille, samoin osalla yksilöistä esiintyvä runsas karvoitus korvakäytävässä tai sen suulla. Toistuvat korvatulehdukset voivat olla merkki atopiasta, mitä omistajilta saatujen tietojen mukaan rodussa ei esiinny. Omistajien mukaan allergiaa esiintyy 9,0 %:lla.

Noin puolella (50,4 %) suomalaisista bretagnenbasseteista eturaajat eivät ole suorat. Etukäpälät kiertyvät ulospäin (38,7 %), eturaajat ovat käyrät (9,0 %) tai nämä molemmat esiintyvät yhdessä (2,7 %). Raajojen virheelliset asennot altistavat nivelrikolle, mitä omistajilta saatujen vastausten mukaan rodussa ei esiinny.

Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan 15,0 % astutuksista narttu ei ole tiinehtynyt. Tässä joukossa on kaksi narttua, joita on yritetty astuttaa useamman kerran ilman, että narttu tulee tiineeksi. Astumisvaikeuksia ei ole ollut, mutta 8,3 % astutuksista on käytetty keinosiemennystä (3x varmistus, 1x ulkolaisen uroksen sperma, 1x pakastesperma).

Noin joka viides (20,4 %) bretagnenbassettipentueista on syntynyt keisarinleikkauksilla. Syiksi on kerrottu polttoheikkous tai huonosti etenevä synnytys (5kpl), jumissa tai poikittain oleva pentu (3kpl) ja kuollut pentu (2kpl). Yhden nartun osalta kasvattaja on kommentoinut nartulla olevan ilmeisesti ahdas lantio. Muilla synnytyistä haittaavia rakenteellisia vikoja ei ole ollut. Kennelliiton jalostusstrategian mukaan koiraa, joka ei ensimmäisen pentueen kohdalla ole kyennyt synnyttämään luonnollisesti, ei tulisi käyttää jalostukseen uudelleen.

4.4. Ulkomuoto

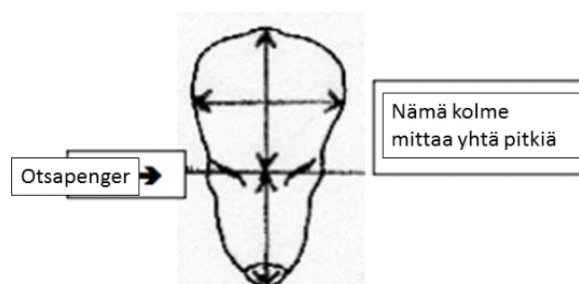

Kuva rotumääritelmästä

Bretagnenbassetin ulkomuoto rotumääritelmän mukaan

Rotumääritelmän mukaisesti bretagnenbassetti on yleisvaikutelmaltaan pieni, tanakka, eloisa ja kokoonsa nähden nopea koira. Säkäkorkeudeltaan ne ovat 32 – 38 senttimetrisiä, kahden sentin poikkeama sallitaan muuten erinomaisilla yksilöillä. Paino vaihtelee 12 – 18 kg välillä. Bretagnenbassetti on huomattavan tarmokas ja erinomaisen kestävä. Liikkeissään se on eloisa.

Ranskalaiset painottavat hyvän ja rodunomaisen pään tärkeyttä rodun rakennetta käsittelevässä artikkelissa ”Tete et Corps du Fauve de Bretagne”. Heidän mukaansa on merkitykseltään, miten koira on rakentunut, mikäli sen pää ei ole rodunomainen. Pään anatomia vaikuttaa kehon muihin osiin aina raajoihin asti ja päässä esiintyvät rakenteelliset virheet voivat kertautua koiran vartalossa. Tasapainoinen pää tukee koiran liikettä.

Lähde: Tete et Corps du Fauve de Bretagne

Kallo-osa on rakenteeltaan melko pitkänomainen ja niskakyhmy selkeä. Edestä katsottuna kallo on loivasti kaareva kaveten kohti kulmakaaria, jotka eivät ole kovin voimakkaat. Mittasuhteiltaan kallon leveys ohimoiden kohdalta mitattuna, kallon pituus niskakyhmystä otsapenkereeseen ja kuonon pituus ovat yhtä pitkiä. Ranskalaisten mukaan hyvän kallonleveyden omaavalla koiralla on hyvä rintakehä.

Kuono-osan tulee olla sivusta katsottuna pitkänmallinen, päältäpäin katsottuna neliömäinen. Pitkänomaisuudella ei kuitenkaan tarkoiteta terävää tai kapeaa kuono-osaa. Myöskään lyhyt kuono-osa ei ole tyyppillistä rodulle. Lyhyt kuono yhdistyy leveään kalloon ja raskaaseen luustoon. Liian pitkä kuono merkitsee usein pitkää, mutta kapeaa päätä. Kapeaa kuonoa ja kalloa pidetään merkkinä pienestä päästä, kapeasta rintakehästä ja kevyestä rakenteesta.

Rotumääritelmän mukaan kirsun tulisi olla musta tai tummanruskea. Eteläisessä Ranskassa suositetaan kuitenkin kirsun pigmentin puutetta eli punertavaa kirsua, vaikkakin osittainen (ns. butterfly nose) tai täydellinen pigmentin puute kirsussa on rotumääritelmän mukaan hylkäävä virhe. Juoksut tummentavat kirsuja ja joillakin koirilla kirsu on talvisin vaaleampi kuin kesällä. Sieraimet ovat hyvin auki, mikä on yhteydessä hyvään hajuaistiin.

Huulet peittävän alaleuan hyvin, mutta eivät saa olla liioitellut ja roikkuvat. Viikset eivät ole kovin runsaat. Huulissa tulee olla hyvä, tumma pigmentti.

Leuat ovat vahvat ja purenta on täydellinen ja säännöllinen leikkaava purenta. Eli yläleuan etuhampaat peittävät alaleuan etuhampaat tiiviisti. Lisäksi etuhampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden. Tasapurenta sallitaan, samoin P1 hampaiden puuttuminen. Ylä- ja alapurenta ovat hylkääviä virheitä.

Silmät ovat väriltään kastanjanruskeat ja ilme eloisa. Liian vaaleat silmät ovat hylkäävä virhe. Ranskalaisten omistajien mukaan hyvin vaaleita silmiä tavataan aroilla koirilla. Silmät eivät ole ulkonevat tai syvällä sijaitsevat eikä vilkkuluomi ole näkyvissä. Silmäluomien reunoissa tulee olla hyvä, tumma pigmentti eli niin sanotut kajalit.

Korvat ovat kauniisti silmien tasolle kiinnittyneet ja juuri ja juuri kirsun kärkeen ulottuvat. Niiden tulee olla teräväkärkiset ja sisäänpäin kääntyneet. Korvien karva on pehmeämpää ja lyhempää kuin muualla rungossa.

Kaula on melko lyhyt ja lihaksikas. Se ei saa olla liian pitkä, sillä pää ja vartalo muodostavat melko tiiviin paketin. Kaulan tulee olla kuitenkin riittävän pitkä, jotta koira saa nenän maahan vaivattomasti. Kaula ja pää muodostavat yhdessä heilurin, joka tukee koiran liikkumista. Kaulan iho ei ole löysä, eikä siinä tule olla ylimääräistä ihoa.

Selkä on leveä ja bassetin seläksi lyhyt. Bretagnenbassetti on basset-roduista lyhytselkäisin, vain hieman korkeuttaan pidempi. Lanne on leveä ja lihaksikas. Sen tulisi olla lyhyt ja vahva, mutta joustava. Lanne ei saa olla kaareva. Selkä ja lanne muodostavat koiran ylälinjan ja sen tulee olla tiukka ja vaakasuora, se ei saa koskaan olla notko. Lantion pitäisi jatkaa koiran ylälinjaa harmonisesti. Se ei saa olla korkeammalla kuin säkä eikä se saa laskea taaksepäin (viisto lantio).

Rintakehä on korkea ja leveä, ja sen tulee olla leveyttään korkeampi ja syvempi. Rintalasta on hieman kyynärpäiden alapuolella. Kylkiluut ovat melko kaarevat. Rintakehän alueella sijaitsee koiran sydän ja keuhkot, joiden toimiminen on oleellista metsästystä ajatellen. Niinpä hyvin rakentuneen, korkean ja leveän rintakehän omaavat koirat ovat todennäköisesti vahvoja ja kestäviä.

Alalinja on vain hieman koholla taaksepäin. Vatsaviivan ei pitäisi kohota eikä laskea. Sen tulee olla yhtenäinen linja, jossa kyljet ovat hieman ulompana suorasta linjasta.

Häntä on asennoltaan hieman sapelimainen, keskipitkä, tyvestä paksu, harjaskarvainen ja kärkeä kohti kapeneva. Ranskalaiset sanovat, että standardin mukaan häntää tulisi kannatella sirpin muodossa. Koska sirpit ovat erimuotoisia, on helppotajuisempaa sanoa hännän asennon muistuttavan sapelia. Häntä kiinnittyy korkealle ja jatkaa koiran ylälinjaa. Häntää tulee kannatella ylväästi, mutta se ei saa taipua selän päälle tai olla kippuralla. Koiran liikkueessa häntä liikkuu iloisesti ja säännöllisesti puolelta toiselle. Häntämutka on hylkäävä virhe ja hännän nikamat eivät saa olla luutuneet kiinni toisiinsa.

Yleisvaikutelmaltaan eturaajat ovat hyväluustoiset. Niiden on oltava riittävän vahvat, sillä koiran painopiste sijaitsee niiden takana ja suurin osa koiran painosta on eturaajojen varassa. Lavat ovat viistot ja tiiviisti rintakehää myötäilevät. Kynärpäät ovat rungon keskilinjan suuntaiset. Kynärvarret ovat pystysuorat tai hieman sisäänpäin taipuneet. Välikämmenet ovat sivulta katsottuna hieman viistot, edestä katsottuna rungon keskilinjan suuntaiset tai hieman ulospäin kiertyneet. Lievä kynärvarsien taipuminen ja käpälien ulospäin kiertyminen sallitaan, mutta ne eivät ole toivottavia piirteitä. Eturaajojen on kyettävä kannattelemaan koiran painoa ja mahdollistettava koiran juokseminen.

Takaraajat ovat hyvin lihaksikkaat, sopusuuntaiset ja takaa katsottuna yhdensuuntaiset. Reidet ovat pitkät ja lihaksikkaat, kintereet matalat ja kohtuullisesti kulmautuneet. Kintereet eivät saa olla ahtaat eivätkä ulospäin kiertyneet, koska ne johtavat nopeuden ja voiman ylälinjan kautta koko koiraan. Välijalat ovat pystysuorat. Jos ne ovat liian kaltevat, ovat kintereet usein tiukat.

Käpälät ovat tiiviit ja niiden tulisi olla tiiviisti maata vasten. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja kaareutuneet, ne eivät saa olla hajavarpaiset. Päkiät ovat lujat ja raajat osuvat maahan niiden välityksellä. Kynnet ovat vahvat ja niiden tulisi olla hyvin tummat merkinä hyvästä yleispigmentistä. Takaraajoissa ei ole kannuksia.

Lihasten tulee olla suht pyöreät ja selvästi erottuvat, mutta ei kuitenkaan liioitellut. Liian pyöreät lihakset tekevät koirasta raskasrakenteisen ja kömpelön.

Turkin tulee olla sään kestävä: tiivis ja riittävästi pohjavillaa. Karva on hyvin karkeaa, kuivaa ja melko lyhyttä, se ei saa olla villavaa tai kiharaa. Naaman karvat eivät saa olla liian pörröiset. Väriykseltään bretagenbassetit ovat punaruskeita (fauven värisiä) aina kultaisesta vehnästä tilienpunaiseen. Muutama musta karva selässä ja korvissa sallitaan. Rinnassa on joskus pieni valkoinen tähti, mikä ei ole toivottavaa. Nahka on melko paksua ja joustavaa.

Bretagnenbassettien ulkomuoto suhteessa rotumääritelmään

Bretagnenbassettien ulkomuoto ei ole täysin vakiintunut. Poikkeamia rotumääritelmän suhteen esiintyy niin koossa kuin väriyksessä (liikaa mustaa tai valkoista väriä) sekä koiran rakenteessa. Synä rodun ulkomuodon vakiintumattomuuteen pidetään Ranskassa avoinna olevia kantakirjoja sekä rodun historiassa tapahtuneita roturisteytyksiä.

Taulukkoon 32 on kerätty yhteenveto suomalaisten bretagenbassettien ulkomuodosta omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) pohjalta. Huomion arvoisinta suhteessa rotumääritelmään on eturaajojen käyryys ja käpälien kiertyminen sekä pigmentin puute huulissa, silmäluomissa ja kirsuissa.

Taulukko 32: Bretagnenbassettien ulkoinen olemus suhteessa rotumääritelmään omistajien näkemysten mukaan. Rotumääritelmän mukaiset tiedot on lihavoitu.

Koiran koko suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Rotumääritelmän mukainen	101	91,0 %	53	86,9 %	48	96,0 %
Korkeampi	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %
Matalampi	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Muu	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Koiran väri suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Rotumääritelmän mukainen	90	81,1 %	49	80,3 %	41	82,0 %
Pieniä valkoisia alueita	13	11,7 %	8	13,1 %	5	10,0 %
Pieniä mustia alueita	6	5,4 %	3	4,9 %	3	6,0 %
Suuria mustia alueita	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Pieniä mustia ja valkoisia alueita	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Kirsun väri suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Musta	53	47,7 %	33	54,1 %	20	40,0 %
Ruskea	35	31,5 %	20	32,8 %	15	30,0 %
Punertava	13	11,7 %	2	3,3 %	11	22,0 %
Kaksivärinen	11	9,9 %	6	9,8 %	5	10,0 %
Kajalien ja huulien pigmentti suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Silmien ympärillä	15	13,5 %	11	18,0 %	4	8,0 %
Huulissa	11	9,9 %	8	13,1 %	3	6,0 %
Molemmissa	52	46,8 %	25	41,0 %	27	54,0 %
En osaa sanoa	11	9,9 %	8	13,1 %	3	6,0 %
Muu	8	7,2 %	1	1,6 %	7	14,0 %
Koiran raajat suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Suorat	54	48,6 %	26	42,6 %	28	56,0 %
Raajassa/raajoissa mutka	10	9,0 %	5	8,2 %	5	10,0 %
Käpäli/käpäliä kiertyvät ulospäin	43	38,7 %	27	44,3 %	16	32,0 %
Raajassa/raajoissa mutka ja käpäli/käpäliä kiertyvät ulospäin	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %
Koiran purenta suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Leikkaava purenta	87	78,4 %	44	72,1 %	43	86,0 %
Tasapurenta	12	10,8 %	8	13,1 %	4	8,0 %
Yläpurenta	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %
Alapurenta	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %

Bretagnenbassetien näyttelykäynnit

Taulukossa 33 on yhteenveto bretagnenbassetien näyttelykäynneistä vuosilta 2014 – 2023. Näyttelytulosten mukaan 92 % bretagnenbasseteista on ulkomuodoltaan erinomaisia (ERI) tai erittäin hyviä (EH).

Taulukko 33: Bretagnenbassettien näyttelykäynnit vuosina 2014 – 2023.*Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.*

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	191 tulosta	119 tulosta	24 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	337 tulosta
Nuorten luokka	127 tulosta	58 tulosta	10 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	196 tulosta
Avoin luokka	289 tulosta	169 tulosta	58 tulosta	4 tulosta	4 tulosta	1 tulosta	525 tulosta
Käyttöluokka	53 tulosta	31 tulosta	9 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	95 tulosta
Valioluokka	291 tulosta	39 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	335 tulosta
Veteraaniluokka	158 tulosta	17 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	182 tulosta
Yhteensä	1109 tulosta	433 tulosta	111 tulosta	5 tulosta	6 tulosta	6 tulosta	1670 tulosta

Ulkomuoto ja bretagnenbassettien käyttötarkoitus

Iso osa bretagnenbasseteista soveltuu rakenteeltaan käytettäväksi rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eli metsästyksessä ja jäljestyksessä. Bretagnenbassetien tulee olla kestäviä, ketteriä ja sitkeitä ja näitä ominaisuuksia pyritään ylläpitämään rodunomaisella rakenteella. Lyhyesti voidaan sanoa, että kompakti runko on edellytys terveeseen koiraan, kaikkea liioittelua tulee välttää ja rotumääritelmän mittasuhteista tulee pitää kiinni.

Rodun käyttötarkoituksen ylläpitämisen kannalta merkittäviä, ja sitä kautta ulkomuotoarvostelussa ja jalostuksessa huomioitavia rakenteellisia poikkeamia rotumääritelmän suhteen ovat: raskasrakenteisuus, kevytrakenteisuus ja litteärunkoisuus (ns. ”silhuettikoira”), pitkärunkoisuus ja raajojen virheet.

Bretagnenbassetti on rakenteeltaan tanakka. Liiallista tanakkuutta eli raskasta runkoa tulee kuitenkin välttää. Tällaiset koirat ovat rotumääritelmään nähden liian massiivisia, kaulattomia ja hyvin pyöreillä lihaksilla varustettuja. Rakenteellisesti ne alkavat muistuttaa stafforshiren bullterrieriä. Koiran ollessa liian raskasrakenteinen, se menettää rodulle tyypillistä ketteryyttä, sitkeyttä ja jaksamista metsällä. Samoin tulee välttää niin sanottuja ”silhuettikoiria”. Nämä ovat sivukuvaltaan hienoja, mutta rakenteellisesti liian litteitä ja usein myös liian korkearaajaisia ja ohutluustoisia bretagnenbasetiksi. Kevytrakenteisilta koirilta puuttuu riittävä luuston vahvuus, joka myös vaikuttaa jaksamiseen ja voimaan metsästettäessä.

Koiran tulee olla rakenteeltaan tasapainoinen, voimaa tulee olla riittävästi, samoin luustoa. On tasapainoitava tarpeeksi tanakan ja riittävän ”jalon” koiran välillä koko ajan, jotta koira on mahdollisimman kestävä ja toimiva tarkoitukseensa eli ajamaan ja jäljestämään. Koiran raskas- ja kevytrakenteisuus tulevat usein esiin myös pään mittasuhteiden virheinä. Tätä kautta myös rodunomaisen pään ja sen mittasuhteiden säilyttäminen on tärkeää.

Keuhkot tarvitsevat tilaa toimiakseen metsällä koiraan palvellen. Bretagnenbassetin rintakehän tulee olla korkea, leveä ja syvä, ja kylkiluiden kaarevat taaten keuhkoille ja sydämelle riittävästi tilaa. Rintakehän on ehdottomasti oltava pitkä ja riittävän tilava olematta pyöreä eli niin sanottu ”tynnyririnta”. Tynnyririntaisen koiran rintalasta on liian lyhyt, mistä johtuen rintakehästä puuttuu rodulle tyypillinen syvyys. Litteärunkoisilla koirilla rintakehän tilavuus jää pienemmäksi, mikä vaikuttaa keuhkojen kokoon, niiden käyttökapasiteettiin ja sitä kautta koiran kestävyyyteen metsällä.

Selän pituuteen on kiinnitettävä huomiota. Bretagnenbassetin selän kuuluu olla lyhyt ja leveä ja rotuna se on bassetroduista lyhytselkäisin. Rotumääritelmän mukaan sen tulisi olla vain hieman korkeuttaan pidempi (mitattuna rintalastan kärjestä istuinluuhun). Suomessa esiintyy paljon liian pitkärunkoisia koiria, joilla ylimääräinen pituus selkään tulee usein liian pitkästä lanneosasta. Bretagnenbassettien lanneosan kuuluu olla lyhyt, vahva ja joustava. Lyhyt ja suora selkä on kestävä ja se johtaa liikkeessä koiran takajalkojen välittämän voiman koko kehon käyttöön.

Eturaajojen osalta on kiinnitettävä huomiota niiden suoruuteen. Pieni käyryys kyynärvarressa sekä kädälien ulospäin kiertyminen sallitaan, mutta liiallisia ne altistavat koiran nivelvaurioille. Suorat raajat ja mahdollisimman vähän ulospäin kiertyvät kädäliät tuovat raajoihin kestävyttä. Kulmausten tulee olla tasapainoiset edessä ja takana. Puutteelliset polvi- ja kinnerkulmat altistavat polvisairauksille ja kulumille, jolloin koira ei kestä metsästyskäyttöä. Kintereet eivät saa olla ahtaat. Suorat ja hyvin kulmautuneet kintereet antavat koiran liikkeeseen työntövoimaa. Kädälien tulee olla tiiviit ja päkiöiden kovat, jolloin ne toimivat hyvin käytössä.

Raajat on aikanaan jalostettu tarkoituksella lyhyiksi, koska koiran on pitänyt kyetä liikkumaan Bretagnen pensaikkosisä maastossa, aluskasvillisuuden seassa. Vaikka pidemmät raajat voisivat helpottaa koiran liikkumista muussa ympäristössä, se ei enää vastaa koiran alkuperäistä käyttötarkoitusta.

Bretagnenbassetin askeleen tulee olla pitkä ja sitä kautta energiaa säästävä. Raajojen liikesuunnissa ei saa olla suuria poikkeamia vaan niiden tulisi olla yhdensuuntaiset ilman ylimääräisiä kiertoja tai kädälien kääntyilyä, jotta koira on kestävä. Niin sanotut ”silhuettikoirat” liikkuvat yleensä hyvin sivusta, mutta takaa kapeasti. Askelpituus saisi olla suomalaisilla bretagnenbasseteilla parempi, joustavampi ja moni saisi liikkua iloisemmin.

Kaulassa ja kuonossa tulee olla riittävästi pituutta, että koira saa vaivattomasti kuonon maahan asti ja pystyy haistelemaan jälkiä. Oikeanlainen kaulan ja pään suhde vartaloon verrattuna tasapainottaa koiran liikettä. Alaleuan leveyteen ja vahvuuteen on hyvä kiinnittää huomiota, sillä liian kapea alaleuka altistaa koiran purentavirheille.

Käyttötarkoituksen kannalta myös oikeanlainen turkki on tärkeä. Sen tulee olla tiivis ja karkea ja siinä tulee olla riittävästi pohjavillaa. Turkin tulee olla niin sanotusti säänkestävä. Lisäksi se suojaa koiran ihoa aluskasvillisuuden seassa juostessa.

Keskeisimmät ongelmakohdat bretagnenbassettien ulkomuodossa

Rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistaisivat bretagnenbassetit hyvinvointiongelmille. Rodussa esiintyy rotumääritelmästä poikkeavia rakenteellisia piirteitä ja puutteita, joihin on syytä kiinnittää jalostuksessa huomiota. Tätä kautta voidaan tukea rodun terveyttä ja hyvinvointia, ylläpitää rotumääritelmän mukainen ulkomuoto sekä mahdollistaa koiran käyttö sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eli metsästyksessä ja jäljestyksessä.

Näitä jalostuksessa huomioitavia asioita ovat liiallinen raskaus tai keveys koiran rakenteessa, pitkärunkoisuus ja tässä erityisesti liiallinen pituus lanneosassa, liikaa kiertyvät etukädäliät ja eturaajojen liiallinen käyryys. Ulkoisten ominaisuuksien osalta riittävän pigmentin ylläpitämiseen rodussa on kiinnitettävä huomiota.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Jalostuspohja: - jalostuspohja säilyy nykyisellään tai laajenee - koirien jälkeläismäärät pysyvät suosituksien rajoissa - matador-uroksia ei käytetä - koiria käytetään tasaisesti eri suvuista	- tiedotetaan jalostustavoitteista laajasti Jalostusohjeet jälkeläismäärille: - <i>Bassetkerho</i> : jälkeläismäärä enintään 15 % kahden vuoden rekisteröinneistä laskettuna - elinikäinen määrä max 11 pentua - toisen polven määrä max 22 pentua <i>SKL monimuotoisuus</i> : ensimmäisessä polvessa enintään 5 % ja toisessa 10 % laskettuna 4 vuoden rekisteröinneistä	<u>Toteutunut:</u> - jalostustavoitteista on tiedotettu yhdistyksen sivuilla ja JTO:ssa <u>Ei toteutunut:</u> - jälkeläismäärät ovat ylittyneet useammalla koiralla
Käyttäytyminen ja luonne: - rodunomainen luonne säilyy	- jalostusvalinnat - jalostuksen ohjaus: kiinnitetään huomiota avoimeen ja sosiaaliseen luonteeseen	<u>Ei toteutunut:</u> -Ei ole näyttöä onko jalostusvalinnoissa kiinnitetty huomiota rodunomaiseen luonteeseen
Käyttöominaisuudet: - pyritään ylläpitämään rodun käyttöä metsästyskoirana - koiria käytetään käyttökokeissa - vähintään toisella pentueen vanhemmista tulos ajo- tai MEJÄ-kokeesta	- järjestetään kokeita ja tiedotetaan niistä - jalostusohje: vähintään toinen yhdistelmän koirista on testattu rodunomaisessa kokeessa ja sillä on hyväksytty tulos ajo- tai MEJÄ-kokeesta	<u>Toteutunut:</u> - järjestetty DRAJ- ja MEJÄ-kokeita - tiedotettu aktiivisesti koetilaisuuksista jäsenistöä yhdistyksen lehdessä ja some-kanavilla <u>Ei toteutunut:</u> - 2014 – 2023 välillä syntyneistä pentueista 70 % täyttää koetulosvaatimuksen.
Terveys ja lisääntyminen: - tiedonkeruu terveystutkimuksiin todettavista vioista ja POAG-esiintyvyydestä testillä - seurataan korvatulehdusten ja sektioiden määrää - jalostusohjetta noudatetaan: epileptisiä, kipusyndroomaa sairastavia tai atooppisia koiria ei käytetä jalostukseen	- kannustetaan terveystutkimuksiin (polvet, erityisesti kyynärät/INC, silmät ja gonioscopia sekä POAG-geenitesti) - DNA-näytteenotto erikoisnäyttelyn yhteydessä - järjestetään joukkotarkastuksia - ennen JTO:n päivittämistä uusitaan kasvattajille ja omistajille suunnatut kyselyt ja tehdään vertailu tämän hetkisiin tietoihin	<u>Toteutunut:</u> - 50-v. juhlaerikoisnäyttelyn yhteydessä ilmainen näytteenotto POAG-testiä varten <u>Ei toteutunut:</u> - joukkotarkastuksia ei ole järjestetty (eikä muiden järjestämistä joukkotarkastuksista ole aktiivisesti tiedotettu) - kyselytutkimuksia ei ole tehty (edellinen 2016)
Ulkomuoto:	- suositus huomioida etujalkojen suoruus, kulmaukset, selän pituus	<u>Ei toteutunut:</u> Kaikilla jalostukseen käytetyillä Suomeen

- rodunomainen ulkomuoto säilyy - yksittäiset ominaisuudet huomioidaan jalostuksessa	eritysesti lanneosassa ja riittävä pigmentti silmissä, huulissa ja kirsussa jalostusyhdistelmissä	rekisteröidyillä koirilla on tarkasteluhetkellä vähintään EH näyttelystä. Vain kahdelta jalkostukseen käytetyltä ulkomaiselta koiralta näyttelytulos puuttuu jalostustietojärjestelmästä. Näyttelytulosten perusteella ei kuitenkaan voi ottaa kantaa siihen onko yksittäiset ominaisuudet huomioitu jalostuksessa.
---	---	---

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Pyritään pitämään jalostuspohja vähintään saman laajuisena tai laajentamaan sitä uusien, erisukuisten tuontien myötä. Pyritään pitämään yksittäisten koirien elinikäinen jälkeläismäärä suosituksissa (max. 15% kahden edellisen vuoden rekisteröinneistä) ja luopumaan matador-urosten käytöstä. Tavoitteena on käyttää jalostukseen mahdollisimman eri sukuisia koiria.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostusvalinnoilla pyritään ylläpitämään rodunomaista luonnetta ja käyttäytymistä. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän jalostuskoirien valinnassa huomiota avoimeen ja sosiaaliseen luonteeseen sekä valitsemaan jalostukseen luonteeltaan ja käytökseltään yhteiskuntaan sopeutuvia ja käsiteltävissä olevia koiria.

Käyttöominaisuudet

Rotu on laajasti metsästyskäytössä, yli puolet omistajista on hankkinut bretagnebassetin metsästyskoiraksi. Nykypäivänä sekä tulevaisuudessa jalostajien tavoitteena tulee olla rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen säilyttäminen ajavana metsästyskoirana, jolla on myös tärkeä rooli ihmisen seuralaisena. Tätä pyritään ylläpitämään ja lisäämään rodun esiintymistä käyttökokeissa. Jalostuskoiria valitessa ja pentuetta suunniteltaessa olisi huomioitava, että vähintään toisella vanhemmista olisi tulos ajo- tai mejä- kokeesta.

Terveys ja lisääntyminen

Rodun terveystilannetta tulee seurata jatkuvasti, jotta tällä hetkellä rodussa jo olevat ja vielä tuntemattomat perinnölliset sairauden eivät pääse leviämään populaatiossa. Kannustetaan kasvattajia ja omistajia käyttämään koiria polvitarkastuksissa, luustokuvauksissa (rodulla esiintyvistä kiertyvistä eturaajoista johtuen etenkin kyynärät), silmätarkastuksissa ja gonioskopia-tutkimuksessa sekä teettämään POAG-geenitestin.

Ulkomuoto

Tavoitteena on pyrkiä säilyttämään rodun ulkomuoto mahdollisimman tarkoin rotumääritelmän mukaisena. Toivotaan kasvattajien ottavan huomioon yhdistelmiä suunnitellessaan eturaajojen

suoruuden, hyvät kulmaukset, selkäosan pituuden (erityisesti lanneosaan) sekä riittävän pigmentin silmissä, huulissa ja kirsussa. Jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota myös liian kevyeseen tai raskaaseen rakenteeseen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla kaikin puolin terveitä, rotumääritelmän vaatimukset täyttäviä rodunomaisia yksilöitä, joiden voi luonteensa, ulkomuotonsa ja sukutaulunsa perusteella olettaa soveltuvan jalostukseen. Epileptisiä- tai kipusyndroomakohtauksia saanutta tai atopiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Jalostuskoirilla ei saa olla niiden elämänlaatua heikentäviä sairauksia, eikä jokapäiväistä elämää hankaloittavia ja hyvinvointia alentavia luonneominaisuuksia, kuten arkuutta tai aggressiivisuutta.

Jalostukseen käytetyn nartun tulee olla pentujen syntyessä vähintään kaksi vuotta ja korkeintaan seitsemän vuotta. Yli 8-vuotiaalta nartulta vaaditaan terveystodistus ennen kuin Suomen Kennelliitto rekisteröi pentueen. Ensisynnyttäjän suositellaan olevan alle 5-vuotias. Suomen Bassetkerhon jalostusohjeessa ei ole otettu kantaa jalostusurosten ikään. Kuitenkaan kovin nuorten urosten käyttöä ei suositella. Myös urosten kohdalla on suositeltavaa käyttää yli 2-vuotiasta koiraa jalostukseen. Tällöin on nähty kuinka koira kasvaa ja suhteutuu rotumääritelmään sekä uroksen terveydestä on saatu tarkempaa tietoa.

Yksittäisten koirien jälkeläismääriä seurataan. Jälkeläismäärät eivät saa kasvaa liian suuriksi eli eivät saa ylittää 5 prosenttia 4 vuoden rekisteröintimääristä. Koska viiden prosentin kiintiö rekisteröinneistä ylittyy helposti nykyisen kokoisessa populaatiossa, tulee myös narttujen käyttöä seurata. Tämänhetkisten rekisteröintien perusteella raja olisi 8 pentua. Tärkeää olisi myös saada lisää eri sukuisia jalostuskoiria kantaan esimerkiksi tuontien sekä keinosiemennyksen avulla populaation monimuotoisuuden turvaamiseksi. Nuorelle urokselle ei suositella suurta jälkeläisten määrää lyhyellä aikavälillä. Veteraani-ikäistä, hyvän jälkeläisnäytön omaavaa urosta, voi harkitusti ja perustellusti käyttää suositetun pentuemäärän yli.

Jalostustavoitteiden toteutumisen tukemiseksi suositellaan jalostuskoirille vähintään kahta näyttelykäyntiä yli 12 kk iässä ja koira tulisi olla palkittu vähintään palkinnolla ”erittäin hyvä” kahden eri ulkomuototuomarin toimesta. Vähintään toisen yhdistelmässä käytetyistä koirista tulee olla testattu rodunomaisissa kokeissa ja sillä tulee olla hyväksytty tulos ajo- tai mejä-kokeesta. Koetulosta suositellaan molemmille vanhemmille.

Jalostukseen käytettävät koirat tulee tarkastaa perinnöllisten silmäsairauksien varalta (silmäpeilaus ja gonioskopia) ja niiden tulee olla terveeksi todettuja vakavien silmäsairauksien osalta (GDR, TRD, HC, PRA ja glaukooma). POAG-geenitestin teettäminen on myös suositeltavaa. Geenitestin mukaan geneettisesti sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa oleva silmäpeilaus- sekä gonioskopiatodistus astutushetkellä. Silmäpeilaustodistus on voimassa 24 kk ja gonioskopia 6 vuoden ikään asti, kun tutkimus on tehty yli vuoden ikäisenä.

Jalostuksen käytettäville koirille suositellaan lonkka-, kyynär- ja selkäkuvausta sekä polvilumpiotutkimusta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Julkaistaan bretagenbassettien päivitetty JTO Suomen Bassetkerhon kotisivuilla ja tiedotetaan siitä myös Basset Bulletin jäsenlehdessä, yhdistyksen facebook-sivuilla, Suomen bretagenbassetit-ryhmässä facebook:ssa sekä yhdistyksen kasvattajalistalle ilmoittautuneille kasvattajille sähköpostitse. Tätä kautta saadaan välitettyä tietoa bretagenbassettien jalostusentavoitteista laajalti.

Jalostustoimikunta tiedottaa jalostusasioissa muun muassa kirjoittamalla artikkeleja yhdistyksen lehteen ja kotisivuille sekä pitämällä henkilökohtaisesti yhteyttä kasvattajiin näiden osoittaessa kiinnostusta siihen.

Koirien omistajia kannustetaan käyttämään koiria virallisissa terveystarkastuksissa ja tekemään POAG-testi.

Koirien omistajia kannustetaan ilmoittamaan koirien terveydellisistä ongelmista. Sairauksista, niiden oireista, hoidosta ja ehkäisemisestä käydään avointa keskustelua. Terveysongelmien lisäksi avoimuus ja kasvattajien välinen yhteistyö ovat avaintekijöitä vaalittaessa hyvää luonnetta ja käyttöominaisuuksia.

Bassetkerho ojaa koirien omistajia harrastamaan koiriensa kanssa rodunomaisia lajina, jotta rodunomaisten kokeiden harrastamisen aktiivisuus saataisiin nousemaan. Yhdistys järjestää vuosittain vähintään yhden mejä-kokeen sekä yhden DRAJ-kokeen. Vuosittain pidettävään erikoisnäyttelyyn pyritään kutsumaan arvostelemaan erikoistuomari.

Rotujärjestö on mukana ulkomuototuomareiden koulutuksessa.

Ennen JTO:n päivitystä uusitaan bretagenbassettien kasvattajille ja omistajille suunnattu kysely ja verrataan niistä saatuja tietoja edellisessä kyselyssä saatuihin vastauksiin koskien terveyttä, luonnetta ja lisääntymistä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Bretagnenbassettien jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Bretagnenbassettien suomalaisessa kannassa on useita ns. matador-uroksia ja sitä kautta suuri osa suomalaisista bretagenbasseteista on sukua toisilleen. Yksi tai useampi näistä matadoreista on voinut periytännyt jotain resessiivisesti periytyvää sairautta, joka tulee esille vasta kun niiden jälkeläisiä ruvetaan yhdistämään. Tällaisessa tilanteessa terveiden linjojen löytäminen suomalaisesta bretagenbassetikannasta voi olla haasteellista.

Viime aikoina kasvattajat ovat innostuneet hankkimaan erisukuisia tuontikoiria, mikä laajentaa bretagenbassettien jalostuspohjaa. Erityisesti kun muistetaan käyttää näitä tuonteja sekä niiden jälkeläisiä rajallisesti. Pitkällä tähtäimellä tämä hyödyttää kaikkia kasvattajia, kun yhdistelmiä suunnitellessa löytyy enemmän vaihtoehtoja ja erilaisia linjoja.

Bretagnenbassettien terveydestä puhutaan edelleen vähän. Erityisesti rodussa esiintyvien perinnöllisten sairauksien osalta olisi tärkeä tiedottaa jalostustoimikuntaa, jolloin tiedetään todellinen tilanne näiden esiintymisestä suomalaisessa bretagenbassetikannassa. Tällöin niiden esiintyvyyteen voidaan puuttua

ohjeistamalla bretagnenbassettien omistajia ja kasvattajia. Avoimuudella on mahdollisuus ylläpitää ja parantaa rodun tilannetta. Suomen Bassetkerhon nettisivulta löytyy terveystietokaavake, jonka täyttämällä tietoja voi välittää jalostustoimikunnalle. Kaavakkeessa on mahdollisuus valita, lisätäänkö tieto terveyspankkiin vai onko se vain jalostustoimikunnan käyttöön.

Varautuminen ongelmiin

Tämän hetken tietojen valossa bretagnenbassettien tilanne vaikuttaa suhteellisen hyvältä. Tietoa sairauksista voi tuki olla niin sanotusti piilossa jolloin jalostustoimikunta ei voi niiden osalta ohjeistaa kasvattajia rodun jalostustyössä. Mikäli esimerkiksi rodun terveydentilasta saadaan tässä julkaisussa poikkeavaa tietoa, pyritään niistä tiedottamaan kasvattajia.

Yksi rodun ongelmista on matador-urosten käyttäminen jalostuksessa. Toistaiseksi ei nähdä tarpeelliseksi hakeutua tämän osalta PEVISA-ohjelmaan vaan toivotaan muutoksen lähtevän kasvattajilta näiden tehdessä valintoja yhdistelmiensä suhteen.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2025	JTO:n päivitetyn version julkaiseminen jäsenistölle.
2025-2029	Pyritään järjestämään yhden tai useamman erikoisnäyttelyn tai muun tapahtuman yhteydessä mahdollisuus näyttöön POAG-testiä varten.
2025-2029	Pyritään järjestämään enemmän rodunomaisia kokeita, ja tiedotetaan niistä jäsenistöä.
2025-2029	Tiedotetaan jäsenistöä mahdollisuuksien mukaan joukkotarkastuksista (silmatarkastukset, luustokuvaukset)
2028	Järjestetään kysely kasvattajille ja bretagnenbassettien omistajille (käyttäytyminen, luonne, terveys, lisääntyminen)
2029	JTO:n päivittäminen

7. LÄHTEET

- Aberson, G. (Fauve de Bretagne Club:n puheenjohtaja): Henkilökohtainen tiedonanto. 18.3.2014 – 31.7.2014.
- American Kennel Club. Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 5.2.2018. <http://www.akc.org/dog-breeds/basset-fauve-de-bretagne/care/>
- Antagene. POAG-A - Glaucome Primaire à Angle Ouvert - Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 5.2.2018. <http://www.antagene.com/fr/poag-glaucome-primaire-angle-ouvertbasset-fauve-de-bretagne>
- Basset Fauve de Bretagne. 2004. Kennel Club Books.
- Basset Fauve de Bretagne Club. Breed description. Viitattu 11.3.2016. <http://www.bassetfauvedebretagneclub.com/breed-information>
- Blomdahl, G-B. (koonnut). 2008. Basset Fauve de Bretagne – Vår avelsstrategi för Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 18.4.2013. <http://www.bassetfauve.net/gbhistoire.html>

- Club du Fauve de Bretagne. Basset Fauve de Bretagne – Standard de Travail. Viitattu 20.4.2018. <http://fauvedebretagne.free.fr/std%20travail%20basset.html>
- Club du Fauve de Bretagne. Tête et Corps du Fauve de Bretagne. Viitattu 23.11.2015. <http://fauvedebretagne.free.fr/include/Tete%20et%20Corps%20du%20Fauve%20de%20Bretagne.pdf>
- Epilepsiasta. 2014. Basset Bulletin.
- Evidensia. 2016. Koiran epilepsia. Viitattu 7.3.2017. <https://www.evidensia.fi/hoitovinkit/koirat/koiran-epilepsia/>
- Evidensia. 2017. Koiran korvatulehdus. Viitattu 14.4.2018. <https://www.evidensia.fi/hoitovinkit/koirat/koiran-korvatulehdus/>
- Historian havinaa: Kasvattajahaastattelu Eeva Virpiö. 2016. Basset Bulletin.
- Jalomäki, S. Virallisen silmätarkastuksen kammiokulman tähytys eli gonioskopiaalöydösten arvosteluperusteet muuttuvat. Viitattu 20.1.2018. <https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/gonioartikkeli.pdf>
- Jalomäki, S. 2016. Glaukooma eli silmänpainetauti. Viitattu 1.7.2017. <http://www.evidensia.fi/hoitovinkit/koirat/glaukooma-eli-silmanpainetauti/>
- Jalomäki, S., Pietilä, E. ja Vanhapelto, P. 2016. Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen. Viitattu. 1.7.2017. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koirien-perinnolliset-silmasairaudet>
- Kennel Club UK. 2014. Basset Fauve de Bretagne – Pedigree Breed Health Survey. Viitattu 20.4.2018. https://www.thekennelclub.org.uk/media/749072/basset_fauve_de_bretagne.pdf
- Kennel Club UK. 2015. Population analysis of the Basset Fauve de Bretagne breed. Viitattu 27.9.2016. https://www.thekennelclub.org.uk/media/685403/basset_fauve_de_bretagne.pdf
- Kennel Club/British Small Animal Veterinary Association Scientific Committee. 2004. Summary results of the Purebred Dog Health Survey for the Basset Fauve de Bretagne Breed. Viitattu 20.4.2018. <https://www.thekennelclub.org.uk/media/16266/basset%20fauve.pdf>
- Laboklin. Primary Open Angle Glaucoma (POAG). Viitattu 5.2.2018. <http://www.laboklin.co.uk/laboklin/showGeneticTest.jsp?testID=8236D>
- Markio, M. (ulkomuototuomarikouluttaja): Henkilökohtainen tiedonanto 13.3.2018.
- Menna, N. Koiran atopia. Viitattu 14.4.2018. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koiran-atopia>
- Menna, N. Koiran epilepsia. Viitattu 7.3.2017. <http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koiran-epilepsia>
- Mujunen, S. 2015. Koiran rakenne – laaja oppimäärä.
- My dog DNA. Primary Open Angle Glaucoma, (POAG); mutation originally found in Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 5.2.2018. https://www.mydogdna.com/crm/disorders/320_ADAMTS17_BFDB/en/320_ADAMTS17_BFDB.pdf
- Mäki, K. 2013. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Viitattu 28.2.2016. <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>
- Mäki, K. 2013. Sukusiitos. Viitattu 28.2.2016. <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>
- Mäkinen, S-P (kasvattaja, alueellinen delegeetti Club le Fauve de Bretagne): Henkilökohtainen tiedonanto 3.5.2017.
- Norsk Basset Klubben. Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 19.4.2013. <http://www.norskbassetklubb.no/page5335552.aspx>
- Norsk Bassetklub. Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 18.1.2018. <http://web2.nkk.no/filestore/RAS/RASbassetfauvedebretagnever1.pdf>

- Oliver JAC, Forman OP, Pettitt L, Mellersh CS. 2016. Two Independent Mutations in *ADAMTS17* Are Associated with Primary Open Angle Glaucoma in the Basset Hound and Basset Fauve de Bretagne Breeds of Dog. Viitattu 5.2.2018.
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0140436>
- Ollila, K. 2015. Kondrodystrofisten koirarotujen kyynärvarren ja nivelen kasvuhäiriö kirjallisuuskatsaus. Viitattu 12.4.2018. <http://docplayer.fi/17115818-Kondrodystrofisten-koirarotujen-kyynarvarren-ja-nivelen-kasvuhairio-kirjallisuuskatsaus-katri-ollila.html>
- Prins, P. & Gubbels, E.J. 2012. Verslag Gezondheidsinventarisatie bij de basset fauve de bretagne in Nederland. Viitattu 13.4.2013.
<https://www.fauvedebretagne.nl/diversen/enquete%202012.pdf>
- Schildt, K. Koiran allergia ja atopia. Viitattu 14.4.2018.
<https://elaintenhoidonopas.fi/artikel/koiran-allergia-ja-atopia/>
- Société Centrale Canine. Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 19.4.2013. <http://www.chiens-online.com/race-basset-fauve-de-bretagne-fiche-33.html>
- Société Centrale Canine. Les statistiques du LOF depuis 1969. Viitattu 16.3.2016.
<http://www.scc.asso.fr/Statistiques,242>
- Suomen Bassetkerho ry. Jalostusohje ja suositukset. Viitattu 10.3.2016.
http://suomenbassetkerho.com/?page_id=174
- Suomen Kennelliitto. Jalostustietojärjestelmä. <http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx>
- Suomen kennelliitto. 2017. Yleinen jalostusstrategia 2018 – 2022. Viitattu 14.4.2018.
https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/kennelliiton_yleinen_jalostustrategia_2018_2022.pdf
- Svenska Basset Fauve Klubben. Om rasen. 2013. Viitattu 18.4.2013.
<http://www.fauveklubben.se/rasen-16060483>
- Svenska Basset Fauve Klubben. Rasens ursprung. Viitattu 18.4.2013.
<http://www.fauveklubben.se/rasen/historia-16071936>
- Svenska Basset Fauve Klubben. 2012. Rasspecifika avelsstrategier för Basset Fauve de Bretagne. Viitattu. 17.4.2013. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/rasdokument/ras-basset-fauve-de-bretagne.pdf>
- Sympaattiset asiantuntijaeläinlääkärit. Atopia koiralla. Viitattu 14.4.2018.
<http://www.sympaatti.fi/artikkelit/atopia-koiralla>
- van Bylandt, H.A. (koonnut). 1904. Dogs of all Nations.
- Prins, P. & Gubbels, E.J. 2020. Verslag Gezondheidsinventarisatie bij de basset fauve de bretagne in Nederland. Viitattu 1.1.2025
- Dunn, M. & UK Basset Fauve de Bretagne Club, 2020. General Health Survey 2020 Report. Viitattu 3.1.2025
- Dunn, M. & UK Basset Fauve de Bretagne Club 2021. Condition Specific Questionnaire Report. Viitattu 3.1.2025

Julkaisemattomat lähteet:

- Aberson, G. Otsikoimaton artikkeli epilepsiasta.
- Mäkinen, S.P. Bretagnenbassetti – ranskalaisesta villisikakoirasta suomalaiseksi jänisajuriksi.

8. LIITTEET

Liite 1: Omistajille suunnattu kysely

Liite 2: Kasvattajille suunnattu kysely

Liite 3: Omistajille suunnatun kyselyn vastaukset

Liite 4: Kasvattajille suunnatun kyselyn vastaukset